

Центральноукраїнський національний технічний університет

Економічний факультет

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри ІАІАС
доктор історичних наук,
професор
Василь ОРЛИК
«____»_____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

на тему:

«Електронний ресурс ОУНБ ім. Д. І. Чижевського в орієнтації на користувача»

Виконала: здобувач вищої освіти
II курсу, групи ІС-23М (1,4)
ОПП «Інформаційна, бібліотечна та архівна
справа» спеціальності 029 «Інформаційна,
бібліотечна та архівна справа»

ЧЕРНЯВСЬКА Яна Володимирівна

«____»_____ 2024 р.

Керівник роботи:

кандидат педагогічних наук, доцент

_____ Вікторія БАРАБАШ

«____»_____ 2024 р.

Рецензент:

к. пед. н., директор Кропивницького
фахового коледжу Приватного вищого
навчального закладу «Університет сучасних
знань»

_____ Тетяна ШИШКІНА

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ БІБЛІОТЕКИ	11
1.1. Історіографічний огляд, визначення та класифікація електронних ресурсів	
1.2. Історія розвитку електронних ресурсів у бібліотеках України	
1.3. Методологія та джерельна база дослідження	
1.4. Нормативно-правове забезпечення доступу до електронних ресурсів в Україні	
РОЗДІЛ 2. ДІЯЛЬНІСНА МОДЕЛЬ «ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС – КОРИСТУВАЧ» ОУНБ ІМ. Д. І. ЧИЖЕВСЬКОГО	
2.1. Види електронних ресурсів бібліотеки і технічне забезпечення доступу до них	
2.2. Порівняльний аналіз бази даних бібліотеки за 2021–2022 роки	
2.3. Соціально-демографічний профіль користувачів електронних ресурсів	
2.4. Порівняльна характеристика кількості та соціального складу користувачів бібліотеки за 2021–2022 роки	
2.5. Вплив електронних ресурсів на інформаційну культуру користувачів .	
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ ОУНБ ІМ. Д. І. ЧИЖЕВСЬКОГО	
3.1. Порівняльний аналіз досвіду інших бібліотек у розвитку електронних ресурсів	
3.2. Основні проблеми в доступі та використанні електронних ресурсів....	
3.3. Перспективи розвитку електронних ресурсів в умовах діджиталізації суспільства	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність дослідження зумовлена кількома важливими факторами, які свідчать про необхідність розуміння та впровадження сучасних технологій у бібліотечну справу. Основні аспекти включають – розвиток цифрових технологій, зростання обсягу інформації, попит на електронний контент, ефективність управління ресурсами, конкуренція, підвищення якості навчання та досліджень, розвиток концепції відкритого доступу, актуалізацію правових аспектів, формування нового досвіду, соціальні та культурні зміни.

Зазначене вище переконує у тому, що представлене дослідження є затребуваним і надважливим у сучасному інформаційному суспільстві. Вказані фактори засвідчують спроможність бібліотечних установ адаптуватися до сучасного розвитку інформаційного середовища.

Актуальні проблеми розвитку сучасної бібліотечної сфери висвітлюють вітчизняні та зарубіжні фахівці, серед яких О. Онищенко, Л. Дубровіна, В. Горюховий Г. Шемаєва Т. Берестова, Т. Добко [6]; В. Копанєва та ін. [7].

Мета кваліфікаційної роботи: проаналізувати електронний ресурс Обласної універсальної наукової бібліотеки імені Д. І. Чижевського в контексті орієнтації на користувача.

Об’єкт – електронні ресурси бібліотечних установ.

Предмет – аналіз структури та функціональних можливостей електронних ресурсів ОУНБ ім. Д.І. Чижевського відповідно до потреб користувачів.

Завдання:

1. Проаналізувати поняття «електронні ресурси» (ЕР), схарактеризувати класифікаційні ознаки електронних ресурсів, дослідити історію розвитку ЕР у бібліотечній сфері, проаналізувати наукову літературу щодо заявленої проблеми, визначити методи та джерельну базу дослідження.

2. Схарактеризувати нормативно-правове забезпечення доступу до електронних ресурсів в Україні.

3. Проаналізувати види електронних ресурсів бібліотеки і технічне забезпечення доступу до них.

4. Дослідити діяльнісну модель «електронний ресурс – користувач» ОУНБ ім. Д. І. Чижевського.

5. Визначити вплив електронних ресурсів на інформаційну культуру користувачів.

6. Здійснити порівняльний аналіз досвіду інших бібліотек у розвитку електронних ресурсів.

7. Проаналізувати наявні проблеми в доступі та використанні електронних ресурсів.

8. Окреслити перспективи розвитку електронних ресурсів в умовах діджиталізації суспільства.

Методи дослідження: спостереження, порівняння, опис, аналіз, абстрагування, історичний метод, пояснення, синтез, сайтометрія.

Наукова новизна дослідження полягає у тому що вперше здійснено аналіз електронних ресурсів бібліотеки ОУНБ ім. Д.І Чижевського та визначено майбутню перспективу розвитку електронних ресурсів досліджуваної установи.

Практичне значення: основні положення та результати кваліфікаційної роботи можуть бути використані у процесі викладання навчальних дисциплін для здобувачів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Структура та зміст кваліфікаційної роботи підпорядкована меті та завданням дослідження і складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків та списку використаної літератури. Обсяг основного тексту – 61 стор., список використаних джерел та літератури складає 50 найменувань, 12 рисунків, 5 таблиць, 10 додатків.

У вступі проаналізовано актуальність теми, визначено об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження.

У першому розділі проаналізовано сутність електронних ресурсів, визначено їх види та класифікаційні ознаки, досліджено історію розвитку електронних ресурсів бібліотечних установ; проаналізовано історіографію заявленої проблеми; визначено методи та джерельну базу дослідження; схарактеризовано нормативно-правове забезпечення електронних ресурсів;

проаналізовано види електронних ресурсів бібліотеки і технічне забезпечення доступу до них.

У другому розділі досліджено модель діяльності електронних ресурсів для користувачів ОУНБ ім. Д. І Чижевського; здійснено порівняльну характеристику кількості та соціального складу користувачів бібліотеки за 2021–2023 роки; виконано порівняльний аналіз бази даних бібліотеки за 2021–2023 роки; визначено вплив електронних ресурсів на інформаційну культуру користувачів.

У третьому розділі здійснено порівняльний аналіз досвіду інших бібліотек у розвитку електронних ресурсів, зокрема Львівської Національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника та Наукової бібліотеки ЛНУ імені Івана Франка. Проаналізовано наявні проблеми в доступі та використанні електронних ресурсів; визначено перспективи розвитку електронних ресурсів ОУНБ ім. Д.І Чижевського; представлено рекомендації, та подальші напрямки дослідження ОУНБ ім. Д.І Чижевського.

У висновках узагальнено результати дослідження, представлено теоретичні та практичні підсумки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ БІБЛІОТЕКИ

1.1. Поняття електронних ресурсів: історіографія, визначення та класифікація

Визначення електронних ресурсів не має єдиного тлумачення, тому що це поняття розвивалось і розвивається в ногу з інформаційними технологіями та Інтернетом. Електронні ресурси обіймають різні види тобто електронні книги, журнали і так далі, з часом визначення електронні ресурси еволюціонувало через плідну роботу багатьох вчених, спеціалістів та організацій.

Також варто зазначити, що саме визначення стало популярним в 1990-х роках разом з поширенням Інтернету, що надає доступ до потрібної нам інформації. Дуже багато бібліотек та освітніх установ почали створювати свої власні визначення, щоб адаптуватися під нові технології та запити користувачів електронних ресурсів.

Відповідно до Закону України «Про національну програму інформатизації» «електронні інформаційні ресурси – систематизовані відомості і дані, створені, оброблені та збережені в електронній формі за допомогою технічних засобів та/або програмних продуктів»[36].

Загалом, електронними ресурсами є електронні дані, наприклад у вигляді чисел, букв, символів, зображень, графічної інформація, відеоінформація, електронні програми або об'єднання всіх видів ресурсів в одному ресурсі [1].

Згідно з вищезазначеним, термін «електронні ресурси» вміщує такі поняття, як «цифрова форма інформації», «комп'ютерні засоби» та «програмне забезпечення для відтворення та керування», «електронне середовище для розповсюдження інформації».

Поряд з інформаційним вмістом важливими складовими інформаційного ресурсу є фізичний носій ресурсу, засоби доступу та відображення, умови

використання ресурсу, які пов'язані з його правовим статусом та вимогами про захист авторського права.

Дослідження електронних ресурсів важливе в сучасному цифровому світі, оскільки вони становлять значну частину інформації, доступної для користувачів. Це дозволяє збирати, аналізувати та використовувати дані з різноманітних джерел для отримання нових знань і розвитку науки та технологій. Актуальність дослідження електронних інформаційних ресурсів полягає в можливості вдосконалення пошукових систем, розвитку штучного інтелекту та забезпеченні користувачам доступу до інформації швидко та ефективно.

Це підтверджено численними науковими працями щодо заявленої проблеми. Так, автори монографії О. Онищенко, Л. Дубровіна, В. Горovий та ін. досліджують вплив електронних інформаційних ресурсів бібліотек на розвиток інтелектуального та духовного потенціалу українського суспільства. Вони проводять всебічний аналіз сучасного стану та можливостей використання таких ресурсів, оцінюючи їх вплив на освіту, науку, культуру та суспільне життя [23.50].

Грунтовно досліджено наявний досвід функціонування електронного сервісу українських книгозбірень у науковій праці О. Желай. Авторка здійснила детальний аналіз досвіду функціонування електронної системи сучасної бібліотеки, включаючи оцінку результативності інформаційно-аналітичного обслуговування для різних категорій користувачів бібліотеки, зокрема посадових осіб уряду і місцевого самоврядування. У монографії акцентовано увагу на питаннях поліпшення дистанційних форм інформаційного та аналітичного обслуговування [24].

Актуальну на сьогодні проблему модернізації бібліотечно-інформаційної сфери України з урахуванням досвіду європейських країн досліджує відома вітчизняна науковця [12; 13; 14].

Науково-методична розробка О. Бруй дозволяє працівникам бібліотек значно підвищити кваліфікацію, опанувавши курс, присвячений міжнародним стандартам для створення електронних каталогів [11].

Всебічно і змістовно розглянуто питання інформаційних технологій у світових бібліотеках в науковій розвідці І. Бородай, Л. Татарчук, Т. Підгайної. [10].

Прогресивним напрямом інформатизації бібліотек закладів вищої освіти присвячено наукові статті В. Барабаш, Л. Глебової, О. Коломієць [3;4].

У ключі заявленої проблеми актуальними є дослідження провідних фахівців з бібліотечної справи ОУНБ ім. Д.І. Чижевського, представлені у щорічному збірнику статей «Бібліотечна орбіта Кіровоградщини» Наукові статті В. Животовської, О. Ткаченко, Є. Літвінової, Н. Андрійченко, А. Русіної, Т. Колечкіної та інших знайомлять з актуальними проблемами бібліотеки сучасності, інноваційними змінами і трансформаціями [8].

Дослідження наукових праць, присвячених електронним ресурсам, зокрема бібліотек, є дуже важливим, оскільки в сучасному цифровому світі електронні ресурси стають все більш популярними серед користувачів. Це дозволяє бібліотекам забезпечувати доступ до інформації широкому колу людей, які можуть не мати можливості відвідати бібліотеку особисто. Детальні дослідження в цій галузі можуть допомогти вдосконалити процес надання електронних ресурсів, зрозуміти потреби користувачів та забезпечити їм якісний доступ до інформації.

Електронні ресурси (ЕР) різні та постійно розвиваються. Так, ЕР можна представити за відповідною класифікацією, наприклад, електронні ресурси бібліотек розподілено за такими категоріями:

1. Тип ресурсу. Існують певні типи електронних ресурсів а саме: електронні книги ,електронні журнали,наукові бази даних, мультимедійні та інші засоби програмного забезпечення. Найбільш поширенні серед користувачів електронні книги,електронні журнали та мультимедія.



Рис 1.1. Електронні книги

2. Доступність. Також найбільш доступні на просторах Інтернету мають вільний доступ тобто вони є безкоштовними, комерційні-за доступ до якого потрібно платити, та частково доступні.

3. Формат. Також PDF це надійний та простий універсальний файл яким можна обмінюватися, та підписувати документи.

HTML – ресурси – це той самий Веб сайт, який можна переглянути в браузері.

Для електронних книг розроблений формат EPUB та всі інші електронні формати.

Аудіо та відео формат призначений для зберігання цифрових відео та аудіо даних в комп'ютерній системі .

4. Предметна область. Електронні ресурси застосовуються в таких науках, як гуманітарні, природничі, соціальні, технічні, як зберігання даних, зображення, медіа файлів.

5. Інтерактивність. Через інтерактивні ресурси тобто через вікторини, онлайн ігри, веб тренінг та інші.



Рис.1.2. Веб-тренінг



Рис. 1.3. Вікторина

6. Цільова аудиторія. Електронні ресурси слугують допомогою для наукових досліджень, є цінною допомогою для студентів та школярів у пошукові потрібної інформації або відео та аудіо файлів [5].



Рис.1.4. Користувач у пошуках інформації

Отже, використання класифікаційних ознак допомагає бібліотекам створити електронні ресурси та спростити пошук та доступ для користувачів бібліотек.

1.2. Історія розвитку електронних ресурсів у бібліотеках України

Створення електронних бібліотек в Україні було розпочато в 1998 році . Першими на цей шлях на основі повнотекстового розширення електронного каталогу стала НБУВ, пізніше, з 2000 р., – бібліотеки ЗВО та науково дослідних установ України [27].

Історія розвитку електронних ресурсів у бібліотеках окреслена певними етапами технологічного прогресу та змінами у способах зберігання, обробки і доступу до інформації. Табл. 1.1.

Таблиця 1.1.

Етапи розвитку електронних ресурсів

1. Ранній етапи з 1960 – 1970 роки	
Поява комп'ютера	З появою перших комп'ютерів бібліотеки почали експериментувати з автоматизації. У 1960 роках в США почали з'являтися перші системи автоматизації бібліотек.
Бази даних	Розробка перших інформаційних баз даних, які дозволяли зберігати та обробляти інформацію електронним способом.
2. Розвиток мережі з 1980 по 1990 роки	
Поява Інтернету	Інтернет став доступним для широкого загалу, що дало можливість бібліотекам розширити свої ресурси і можливість для доступу до інформації.
Електронні каталоги	Бібліотеки почали запроваджувати електронні каталоги що значно полегшило пошук книг і інших матеріалів.
3. Форматування ресурсів з 1990 по 2000 роки	
Електронні книги та журнали	Виникнення електронних видань змінило підходи до видавництва та розповсюдження інформації.
Доступ до наукових баз даних	Бібліотеки отримали доступ великої кількості наукових електронних ресурсів.
4. Веб 2.0 та соціальні медіа 2000 роки	

Інтерактивні сервіси	Бібліотеки почали використовувати соціальні мережі, блоги та інші веб-2.0 технології для залучення користувачів та зміцнення комунікації.
Мобільний доступ	З розвитком мобільних технологій бібліотеки стали впроваджувати мобільні додатки, які дозволяють користувачам отримувати доступ до ресурсів з будь-якого місця.
5. Сучасний етап з 2010 до сьогодні	
Цифрові колекції	Бібліотеки активно створюють цифрові архіви, рукописи та інших історичні документи.
Відкритий доступ	Поява концепції відкритого доступу сприяла зростанню доступності наукових досліджень та публікацій.
Інтеграція з новими технологіями	Використання штучного інтелекту, великих даних та алгоритмів машинного навчання для покращення пошуку та доступу до інформації

У сучасних бібліотеках електронні ресурси стали невід'ємною частиною їхньої діяльності що дозволяє зберігати та поширювати знання у зручний і доступний спосіб.

Розглянемо історію розвитку електронних ресурсів в бібліотеці **ОУНБ ім. Д. І. Чижевського**. Даний розвиток ЕР у бібліотеці розпочинався з того, що з'явилися перші три персональні комп'ютери, у подальшому – 385 з'явилися в бібліотеці в 1995 році, але про освоєння комп'ютера в роботі бібліотеки не планувалося.

Рішенням до комп'ютеризації бібліотеки став перший, підтриманий міжнародним фондом «Відродження», грант на створення локальної мережі бібліотек, яка була створена з 14 робочих станцій і окремих серверів на початку 1996 році. Після піврічного дослідження програмне забезпечення було вибрано Автоматизованої Бібліотечної Інформаційної Системи «ІРБІС» виробництва

ДПНТБ Росії. На той час в Україні не існувало професійного програмного забезпечення тому і було вибрано. Перші версії програмного забезпечення не могли легко і доступно перекласти з російської на українську мову через розбіжності в кодуванні українського алфавіту в персональному комп'ютері. Тоді існувало тільки три кодові таблиці українського алфавіту.

Після узгодження з ІРБІС було допрацьовано програмне забезпечення та створено першу україномовну версію. З цього випливає, що в 1996 році бібліотека *ОУНБ ім. Д.І. Чижевського* стала офіційним дилером системи ІРБІС в Україні. В 1998 році було випущено першу україномовну Windows-версію ІРБІС. Плідною роботою професіоналів бібліотеки система ІРБІС стала здатна створювати описи реєстру рідкісних та цінних документів.

З березня 1997 року бібліотека розпочала створення власного електронного каталогу. Були започатковані перші три бібліографічні бази даних (БД): «Книги», «Періодика» та «Іноземна література».

Далі, з розвитком електронних ресурсів, для бібліотеки стало можливим постійне підключення до Інтернету у липні 1998 році. Також в липні цього року було відкрито Інтернет-клас на 6 робочих місць. Це була перша точка доступу до Інтернету в місті Кропивницький. Грантом для створення Інтернет-класу була Обласна Жіноча Інформаційна Служба з питань жіноцтва.

З січня 1999 року, в рік сторіччя бібліотеки, розпочав роботу персональний веб-сервер. Також можемо сказати, що це найпотужніший за обсягом інформації та змістом серед сайтів бібліотек України.

Наступним етапом розвитку електронних ресурсів бібліотеки *ОУНБ ім. Д.І. Чижевського* став проєкт "Електронний Музей Книги", який був підтриманий міжнародним фондом "Відродження" наприкінці 1999 року. В основу цього було надання вільного доступу через мережу Інтернет до колекції рідкісних і цінних документів, колекції О. Ільїна. Саме тут, в Україні, було застосовано нову технологію збереження графічних зображень в форматі Дежа Вю (DJVU), яка відкриває нові можливості у передачі високоякісних графічних зображень і створена саме для використання у мережі Інтернет.

Також електронні ресурси бібліотеки *ОУНБ ім. Д.І. Чижевського* поділяються на внутрішні електронні ресурси та зовнішні електронні ресурси.

Внутрішні електронні ресурси

Це саме ті ресурси, які користувач може отримати, завітавши до бібліотеки особисто. Персональних комп'ютерів ОУНБ всього 70 штук і окремий сервер, серед яких 18 комп'ютерів бібліотеки та 7 робочих місць у використанні користувачів. Це майже 35% від загального обсягу комп'ютерів досліджуваної бібліотечної установи.

Шість комп'ютерів розташовано у залі каталогів бібліотеки за призначенням – забезпечити доступ тільки до внутрішнього електронного каталогу. На них заборонено користуватися Інтернетом. Вісім комп'ютерів Інтернет-Центру бібліотеки призначені для задоволення потреб користувачів в мережі Інтернет. Однак це означає, що в залі каталогів користувач обмежений тільки внутрішніми ресурсами бібліотеки.

Зовнішні електронні ресурси

Зовнішні ресурси це ресурси, які були створені бібліотекою та доступні для користувачів через мережу Інтернет, а саме – веб-сайт ОУНБ.

Сайт поділений на вісім сторінок-розділів: Головна; Про бібліотеку; Що нового; Користувачам; Ресурси; Послуги; Краєзнавство; Фахівцям [39].

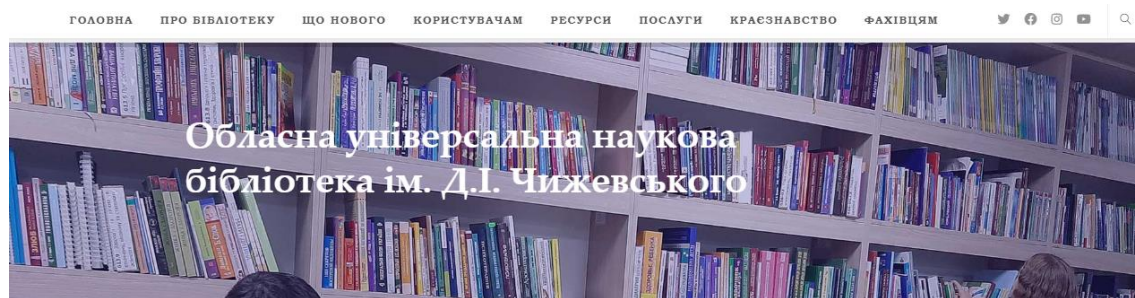


Рис. 1.5. Назви розділів на веб-сайті ОУНБ ім. Д. І. Чижевського

Сервер досить великий обсяг більше трьох тисяч цифрових документів нового формату та обсягу.

Слід зазначити, що робота з оцифрування паперових видань, документів, ведеться за двома напрямками:

- Перший напрям – це створення графічних копій кожної сторінки книг, на яких можна побачити чіткість паперу.

- Другий напрямок – це переведення паперового формату у текстовий формат.

Перший напрям використовується для оцифрування рукописів та старовинних видань, а для всіх інших використовують другий метод.

Отже, вищезазначене дозволяє констатувати, що електронні ресурси в бібліотеках відомі користувачам ще з 90-х років. Відвідувачі бібліотеки мали можливість метою вивчення чогось нового розвиватися й удосконалюватися, покращуючи тим самим свій комфорт доступу до бібліотечної інформації [15].

1.3. Методологія та джерельна база дослідження

Важливе значення для методів кваліфікаційної роботи є ефективність та дослідництво.

Методологія – сукупність прийомів дослідження, що застосовуються в науці; наука про методи пізнання та перетворення дійсності.

Метод – це спосіб досягнення результату в наукових цілях.

Для вирішення завдань дослідження ми застосовували такі методи дослідження: опис, спостереження, аналіз, порівняння, сайтометрія.

Спостереження – це один з головних методів дослідження, цей метод дозволяє аналізувати та описувати об'єкти.

Порівняння – це аналіз подібності та відмінності.

Опис – метод, який використовується для опису або порівняння об'єкта дослідження.

Аналіз – це розбирання об'єкта дослідження на окремі частини.

Абстрагування – це метод, який переходить від конкретних питань до понять і законів.

Історичний метод дозволяє проаналізувати формування та розвиток процесів у хронологічній послідовності.

Пояснення – уможлиблює розкриття досліджуваного явища, а також допомагає характеризувати певні процеси.

Синтез – передбачає детальний опис об'єкта.

Аналіз і синтез – вважаються максимально універсальними і використовуються у всіх дослідженнях.

Методологія електронних ресурсів у бібліотекознавстві охоплює підходи, принципи та практичні аспекти управління, створення, зберігання, доступу і використання електронних матеріалів. Вона поєднує в собі технічні, організаційні та адміністративні елементи, що дозволяють забезпечити ефективність використання електронних ресурсів у бібліотеках. Основні елементи методології електронних ресурсів включають:

1. Управлінські аспекти а саме: розробка та планування стратегії для впровадження електронних ресурсів, включаючи бюджетування, вибір платформ і типів контенту. Також управління і аналіз витрат на придбання і підтримку електронних ресурсів і вивчення моделей підписки, ліцензійних угод для оптимізації витрат.

2. Технічні аспекти тобто забезпечення відповідної технічної інфраструктури для зберігання управління і доступ до електронних ресурсів . Для полегшення каталогізації і доступу до ресурсів використовують стандарти для метаданих .

3.Організаційні аспекти – розробка системи каталогізації електронних ресурсів,що дозволить користувачам легко знаходити потрібну інформацію. А також можуть бути проблеми з доступом що визначається політикою доступу до електронних ресурсів включаючи питання авторських прав та ліцензування.

4. Користувацькі дослідження включають в себе оцінку потреб користувачів,а саме вивчення потреб та переваг користувачів через опитування, фокус-групи,аналіз запитів. Ще включає користувацькі дослідження адаптація контенту це створення контенту на вподобання користувачів.

5. Зберігання та архівування входить довгострокове зберігання та оцифрування. Довгострокове зберігання створене для зберігання електронних ресурсів від старіння ресурсів. Оцифрування відбувається для того щоб паперові документи переводити в електронні формати.

6. Послуги та підтримка відносять дві категорії консультаційні послуги та моніторинг та оцінка. Підтримка для активних користувачів в пошуку потрібної інформації. Також оцінка ефективності електронних ресурсів.

7. Співпраця та мережі. Спільна робота з видавництвами тобто співпраця з видавництвами для отримання доступу до електронних ресурсів.

Джерельну базу дослідження логічно поділити на три групи:

1. Нормативно-правові акти;
2. Державні стандарти;
3. Робочі документи бібліотеки;

Важливим джерелом дослідження кваліфікаційної роботи є сайт та документи ОУНБ ІМ. Д.І. ЧИЖЕВСЬКОГО [39].

Нормативно-правові документи представляють: Конституція України (стаття 34) та Закони України «Про авторське право та суміжні права», Про бібліотеки та бібліотечну справу», «Про бібліотеки та бібліотечну справу» «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про інформацію» , «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства на 2007-2015рр.».

Друга група це державні стандарти України : ДСТУ 2228-93. Система оброблення інформації. Підготовлення і оброблення даних. Терміни та визначення цей стандарт визначає термін основних понять у сфері оброблення інформації, пов'язана з створенням та обробленням інформації (створення , введення , виведення різними способами)

Стандарт не розповсюджується на питання системного оброблення даних[18].

ДСТУ 3396.0-96. Захист інформації. Технічний захист інформації. Основні положення цей стандарт визначає, об'єкт , мету , основні положення технічного захисту інформації(ТЗІ). Стандарт обов'язковий у використанні для усіх форм власності, користуються інформацію яка потребує захисту [19].

ДСТУ 2392-94. Інформатизація та документація. Базові поняття. Терміни та визначення. Цей стандарт використовують у всіх видах нормативних

документів що належать до сфери інформації та документів та програм для комп'ютерних систем [21].

ДСТУ 7154:2010. Інформація та документація. Принципи бібліографічного упорядкування [20].

Підключення до спільноти в мережі для обміну досвідом та інформації.

На завершення методологія електронних ресурсів у бібліотеках включає комплексний підхід до цифрових матеріалів.

Третю групу документів представляють внутрішні нормативно-документи досліджуваної установи.

- Статут (Додаток А).
- Електронні бази даних (Додаток Б).
- Автоматизація комп'ютерних процесів (Додаток В).
- Правила користування бібліотекою (Додаток Г).
- Звіт про діяльність бібліотеки за 2023 рік (Додаток Д).
- Звіт про діяльність бібліотеки за 2022 рік (Додаток Е).
- Звіт про діяльність державних публічних бібліотек (Додаток Ж).
- Загальна кількість користувачів (Додаток З).
- Анкета (Додаток И).
- План ІБВ (Додаток Л).

Джерельною базою електронних ресурсів бібліотеки є електронні ресурси різних бібліотек, вільно доступні електронні ресурси, українознавчі сайти та веб-ресурси наукових установ, культурних закладів, оцифровані видання із фондів бібліотек, авторські електронні версії видань [25].

1.4. Нормативно-правове забезпечення доступу до електронних ресурсів в Україні

В Україні доступ до електронних ресурсів регулюється нормативно-правових актів, які спрямовані на забезпечення доступу до інформації, захист авторських прав, та розвиток інформаційного середовища. Основа нормативно-правового забезпечення доступу до електронних ресурсів є а саме:

- Конституція України (ст. 34, Кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, Р. 2). Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір та ст. 54.

Громадянам гарантується свобода літературної творчості, захист інтелектуальної власності, авторських прав, моральних і матеріальних інтересів. Культурна спадщина охороняється законом) [28].

- Закони України:

- «Про авторське право та суміжні права» Даний нормативно-правовий документ висвітлює інформацію щодо регулювання авторських прав та прав на твір у різних сферах діяльності [30].

- «Про бібліотеки та бібліотечну справу». Даний документ є основоположним у функціонуванні бібліотечної діяльності. Закон містить професійну термінологію, окреслює сферу дії бібліотечної галузі, висвітлює питання державної політики у бібліотечній сфері; розкриває основні питання організації та функціонування бібліотечної системи України. Даним законом регулюється також і порядок створення, реорганізації чи ліквідації бібліотечних установ. У даному нормативному документі представлено обов'язки та права як бібліотек у цілому, так і громадян, які користуються бібліотечними послугами. Окремі розділи Закону висвітлюють питання фінансування та матеріально-технічного забезпечення бібліотек [31].

- «Про електронний документ та електронний документообіг» Даний закон регулює електронний документообіг в Україні. «Державне регулювання у сфері електронного документообігу спрямовано на: реалізацію єдиної державної політики, забезпечення прав і законних інтересів, нормативно-правове забезпечення та оброблення, створення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронного документообігу» [32].

- «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» Захист інформації в інформаційному просторі регулюється цим законом [33].

- «Про інформацію» В цьому законі прописані визначення та принципи інформації, також зазначено види інформації, робота журналі в та медіа [35].

- «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства на 2007-2015рр .» Затвердження основних засад розвитку тобто розвинути захист прав і свобод людини, сприяти активному участі в розвитку інтернету, і так далі.

та ін [37].

- Національна програма інформатизації; (стаття 2 Закону України) ця програма складається з завдань, проектів, робіт, галузеві програми, регіональні програми які виконуються за бажанням замовника [36].

- Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» [34].

- Державна цільова національно-культурна програма створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека – XXI» визначає підвищення ефективності зберігання документів які зберігаються в різних фондах також дає доступ до інформації [17].

- «Типові правила користування бібліотеками в Україні», «Ці правила обслуговують основні засади бібліотек» [38].

Також до нормативно-правових документів належить Державні стандарти України.

Усі вищезазначені нормативно-правові документи передбачають: вільний доступ до інформаційних ресурсів, захист авторського права в інформаційно-пошукових системах, створення та розвиток інформаційних бібліотечних ресурсів в інформаційному суспільстві. Тому саме вони були створенні для внутрішніх правил, які регулювали б правила доступу до ІР у сучасних бібліотеках.

Отже, можемо сказати, що доступ до електронних ресурсів в Україні регулюється рядом законодавчих актів, які забезпечують доступ до інформації. Щоб покращити доступ для користувачів до електронних ресурсів, бажано удосконалювати нормативно-правові документи, а також поліпшити фінансування даної сфери діяльності.

Таким чином, дослідження електронних ресурсів – актуальна й затребувана тема, оскільки сьогодні електронні ресурси значно полегшують

користувачам доступ до необхідної інформації. Це підтверджують наукові праці О. Онищенка, Л. Дубровіної, В. Горового, І. Бородай, Л. Татарчук, Т. Підгайної та ін.

Класифікація електронних ресурсів дозволила визначити такі основні ознаки, як тип ресурсу, доступність, формат, предметна область, інтерактивність, цільова аудиторія.

Історія розвитку електронних ресурсів книгозбірень включає п'ять етапів, починаючи з 1960 р. до сьогодення. Розвиток ЕР у досліджуваній бібліотеці бере свій початок з 1995 року. Нині бібліотека має власний електронний каталог, бази даних, персональний веб-сервер, електронну бібліотеку, електронні колекції, систематично проводить роботу з оцифрування паперових видань, документів. В ОУНБ ім. Д. І. Чижевського функціонує два типи електронних ресурсів: зовнішні та внутрішні.

Використання групи загальнофілософських, загальнонаукових та спеціальних методів надало можливість глибше розкрити тему дослідження, визначити особливості функціонування електронних ресурсів сучасної бібліотеки.

Представлена джерельна база дослідження дає змогу глибше розкрити тему дослідження.

РОЗДІЛ 2

ДІЯЛЬНІСНА МОДЕЛЬ «ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС – КОРИСТУВАЧ» ОУНБ ІМ. Д. І. ЧИЖЕВСЬКОГО

2.1. Види електронних ресурсів бібліотеки і технічне забезпечення доступу до них

У своїй діяльності бібліотека » ОУНБ ім. Д. І. Чижевського наряду з нормативними документами, про які йшлося у попередньому розділі керується Статутом (Додаток А). Багатогранну діяльність книгозбірні реалізують 18 відділів та секторів:

Сектор реєстрації читачів та контролю – здійснюється реєстрація та перереєстрація користувачів.

Інформаційно-бібліографічний відділ (ІБВ) – тут розміщені картотеки, каталоги та можна отримати дозвіл до електронних баз даних та каталогів.

Відділ абонементів – є 30 тисяч примірників різних книг журналів документів та інше.

Інтернет-центр – робота центру розпочалася в 2003 році, цей відділ допомагає користувачам в пошуку інформації в мережі Інтернет.

Відділ мистецтва – представляє джерела світового та вітчизняного мистецтва.

Сектор обмінного фонду – розподіл документів фондах та бібліотека на обласні та регіональні.

Сектор інформаційно-туристичний центр – цей сектор відноситься до відділу краєзнавства тут описують туристичну діяльність.

Відділ формування фондів – надходження документів в різному виді до фондів бібліотеки.

Відділ каталогізування – поповнення каталогів, каталогізування документів що надійшли в бібліотеку.

Відділ документів з питань медицини та охорони здоров'я – література в усіх галузях медицини.

Відділ документів із економічних, технічних та природничих наук – забезпечення інформації студентів, викладачів, спеціалістів.

Відділ документів іноземних мовами – колекція документів на 43 мовах світу.

Відділ рідкісних та цінних видань – заходяться рукописи документів українською та іноземними мовами.

Відділ інформаційних технологій та електронних ресурсів – є робота комп'ютерів в бібліотеці.

Відділ обслуговування користувачів – в цьому відділі об'єднані сектор гуманітарних, суспільних, філософій наук.

Відділ краєзнавства – збір, збереження та опрацювання документа краєзнавчих з різних регіонів.

Відділ науково-методичний – консультація з питань розвитку роботи бібліотечної справи.

Відділ соціально курної діяльності – залучення нових користувачів, підвищення відвідувань бібліотеки.

Відділ зберігання та реставрації бібліотечних фондів. У даному відділі зберігаються документи на різних носіях.

Правила користування комунальним закладом «Обласна Універсальна Наукова Бібліотека ім. Д. І. Чижевського» складається із загальних положень, правил для користувачів, обов'язки користувачів, обов'язки бібліотеки з питань обслуговування користувачів [29].

Система бібліотечно-інформаційних ресурсів є однією із головних складових бібліотечно-інформаційного потенціалу і складається з традиційних і електронних ресурсів, продуктів та послуг бібліотек [26].

Таблиця 2.1.

Види електронних інформаційних ресурсів та послуг

№	Види ресурсу	Визначення
1	Електронна бібліотека	Це система яка допомагає нагромаджувати, зберігати та використовувати електронні документи через

		мережу даних.
2	База даних	Система даних яка об'єднана спільними ознаками або властивостями та інформацією.
3	Електронна колекція	Система електронних документів ,які пов'язанні певними ознаками які розкривають об'єкт колекції.
4	Електронний документ	Це сукупність даних у комп'ютері призначена для доступу до програм. Також електронні документи можуть містити тексти,графіку,аудіо та відеоінформацію.
5	Електронна копія документа, електронний еквівалент документа.	Електронний документ отриманий завдяки переведенню у цифрову форму.
6	Імідж-каталог	упорядкований масив оцифрованих каталожних карток одиниць зберігання.
7	Електронний каталог	каталог на електронному носії, який надає інформацію переважно про зміст паперового каталогу та містить інформацію про продукти й послуги для користувачів.
8	Корпоративний каталог	Каталог який об'єднує декілька каталогів всіх бібліотек
9	Web-сайт бібліотеки	Система статичних та динамічних веб-сторінок, доступних через Інтернет, пов'язаних між собою змістом та навігацією.
10	Web-сторінка бібліотеки	Інформаційний ресурс доступний в мережі World Wide Web, який можна оглянути в браузері.

11	База даних періодичних видань	Містить періодичні видання (газети та журнали) українською та російською мовами.
12	Електронна читальна зала	приміщення в бібліотеці що використовується відвідувачами як місце роботи.
13	Депозитарій електронних ресурсів	інформаційна система, що забезпечує зосередження в одному місці з можливістю надання доступу до них через технічні засоби, інформаційних мережах.
14	Віртуальна довідка	безкоштовна онлайн послуга, спрямована на оперативне виконання разових запитів віддалених користувачів, які пов'язані з пошуком інформації.
15	Віртуальна виставка	демонстрація в мережі Інтернет за допомогою інструментів вебтехнологій та віртуальних образів спеціально дібраних джерел інформації [26].
16	Служба електронної доставки документів	Інформаційна послуга яка представляє пересилку електронних документів або електронних копій текстових документів.
17	Інституціональний репозиторій	Електронний архів для тривалого зберігання, накопичення, забезпечення та надійного доступу.
18	Служба онлайн замовлення літератури	Служба для замовлення онлайн документів здійснює пошук інформаційних ресурсів, оформлення заявки та бронювання.

Цілодобовий доступ до електронних ресурсів бібліотеки забезпечується через Web-сайт. У читальних залах бібліотеки надається вільний Wi-Fi доступ до Інтернету [40].

Розглянемо детальніше *структуру і змістову наповненість веб-сайту ОУНБ ім. Д.І Чижевського*.

Меню сайту ОУНБ ім. Д.І Чижевського містить 8 розділів:

1 Розділ – головна, в ній вказана інформація про рідкісні колекції книг, новинки бібліотеки та фотогалерея, графік роботи бібліотеки.

2 Розділ містить відомості про бібліотеку – про історію створення бібліотеки, про керівництво, які є відділи в бібліотеці, правила користування, розклад роботи та публічна інформація. Детальніше розглянемо цей розділ. Офіційно книгарня відкрита 2 лютого 1899 році в тодішньому Єлисаветграді і називалася Єлисаветградська громадська бібліотека. У Другу світову війну постраждали фонди бібліотеки. Та, не дивлячись на всі труднощі, 1 травня 1944 року бібліотека почала приймати читачів. У 1980-х роках бібліотека розпочала міжнародну співпрацю, при ОУНБ почали діяти читацькі клуби. У 90-х роках для бібліотеки почався період перетворень, тобто створювалися нові проекти, почалася автоматизація технологій, формуються електронні каталоги, створюється веб-сайт. На сучасному етапі керівництво бібліотеки має такий склад: директор – Животовська В.Г.; заступник директора – Ткаченко О. В. Заступник директора з наукової роботи – Літвінова Є. Г. Сьогодні бібліотека представляє собою потужний модерний інформаційний заклад, завдяки якому утверджується нове українське суспільство

На сайті є зворотній зв'язок, де користувач може подати звернення щодо подачі інформації, яка його цікавить.

Публічна інформація містить такі позиції: оголошення, закони, приклади форм до заповнення документів.

3 Розділ «Новини». У розділі йдеться про заходи, які відбувалися в бібліотеці, анонси саме тут користувач може переглянути інформацію про майбутні заходи в бібліотеці, медіа-тека – розміщено відео новини, вебінари бібліотеки, ЗМІ про бібліотеку – висвітлено інформацію про заходи, які відбувалися в бібліотеці, що публікується у газетах журналах та на сайтах газет.

4 Розділ містить *Віртуальну книжкову полицю*. Користувачі можуть ознайомитися з рекомендаціями книг, які варто прочитати. У розділі надано уривки книг різного жанру.

Інформаційний центр включає проекти, а саме: Спеціалізований майданчик «Інтерсвіт» для дітей з вадами зору; «Вікно в Америку» представлено інформацію про бібліотеки США, також є віртуальні виставки, кіноклуб Екран (діє з 1980 року) – для тих людей, які люблять переглядати кіно

5 Розділ «Електронний каталог».

Подаровані видання – містяться видання, подаровані бібліотеці з 2010 по 2024 роки. Зведений каталог періодики м. Кропивницький.

В бібліотеці представлено проекти «ПивоварАрхів», «Видатні особистості Кіровоградщини», «Архів Д. І. Чижевського», «Єлисаветградськими шляхами Кобзаря», «Персони українського театру», «Єлисаветградський абрис Якова Паученка», «Голоси війни».

Цифрова бібліотека цей розділ містить цифровий тексти, які розподілені на такі групи: «Електронний музей книги», «Бібліографії», «Краєзнавство», також для пошуку список створено в Алфавітному порядку головне знати Прізвище або, що саме вам потрібно шукати. Бібліографічний покажчик містить зведену інформацію про праці відомих людей та події, які відбувалися в різні роки.

Корисні ресурси це органи державної влади, Питання з євроатлантичної інтеграції, преса, віртуальна бібліографічна довідка, електронні версії журналів, бібліографічні бази даних та самі електронні бібліотеки.

Періодичні видання електронна версія включає все газети та журнали електронних версій а різні теми від аграрію до юридичного.

6 Розділ містить інформацію *про послуги*, а саме: подовження користування книгами, віртуальна довідка, доступ до різної інформації віддалено, тобто через Інтернет, послуги цифрової грамотності допомагає вивчити комп'ютерні технології, послуги електронного урядування надає

послугу користувачам в мережі Інтернет, перелік платних послуг, майстер-класи в бібліотеці.

7 Розділ «Краєзнавство» містить розповідь про місто Кропивницький; про наявні електронні видання (21-канал, Весь Кіровоград та ін.).

У відділі «Кіровоградська область» міститься офіційний сайт облдержадміністрації та обласної ради.

Рубрика «Краєзнавство Кіровоградщини» подає історію про відомих людей, факти історичних подій, Календар пам'ятних дат та подій тут вказано дати з 2004 року по сьогоднішній день.

Останній 8 Розділ «Фахівцям» включає в себе рубрики: «Бібліотечна справа» де вказано нормативно-правове забезпечення, проекти бібліотеки, конференції, вебінари, соціальні дослідження,

Бібліотеки області. У підрозділі є таблиця, в якій зазначено назву бібліотек, хто керівник, електронна адреса, телефон та на якій соціальній мережі зареєстровані, КРБА (Кіровоградська регіональна бібліотечна асоціація) – це забезпечення свободи людини до користування інформацією, ЦУКК (Центр кооперативної каталогізації) для швидкої обробки документів, КРКК(кооператив каталогу), МЕТАДАТА створена для покращення метаданих у сервері бібліотеки, публічна інформація.

2.2. Порівняльний аналіз бази даних бібліотеки за 2021–2022 роки

У досліджуваній бібліотеці по кожному відділу є бази даних (БД). Згідно з документом БД нараховується в бібліотеці на 2022 рік складає 113030 – це на 15148 менше, ніж у 2021 році. Розглянемо детальніше по кожній Базі даних скільки налічується БД.

БД періодичних видань ОУНБ на 2022 рік налічує 14222, що більше, ніж в 2021 році. БД «Книги ОУНБ ім. Д. І. Чижевського» складає 4095 більше, ніж в 2021 році на 285 БД. БД *ELIB* включає в себе 47, що значно менше від попереднього року. БД «Краєзнавство» по відділу ІБВ «Інформаційно-

Бібліографічний відділ» в 2022 немає оновлень, але по відділу КР «Краєзнавство» БД поповнилась на 1827, що менше ніж в 2021 році.

БД КРКК «Кооператив каталогу в кировоградській області» по відділу Краєзнавства налічує 6014 баз даних що на 3999 більше БД за 2021 рік.

БД періодичних видань є в трьох відділах, а саме РК «Сектор реєстрації читачів та контролю читачів» в 2022 році входять 709 БД, що менше на 661 БД від 2021 року, ВМ «відділ мистецтва» має на 2022 рік 92 БД, що на 81 БД менше, порівняно з 2021 роком, ВФФ «відділ формування фондів» в 2022 році налічує 3755 БД, що менше 2195 БД від 2021 році.

БД іноземної мови у «Відділі іноземної мови» налічує 233 баз даних на 2022 рік, що менше на 72 БД за попередній. БД комплектування є у «відділі формування фондів» що складає 2016 баз даних на 2022 рік що менше на 2220 БД за попередній рік (Додаток Б).

Технічне забезпечення бібліотеки представлено групою програм, які керують автоматизованою системою для документів з метою правильної експлуатації. Бібліотека ОУНБ ім. Д. І. Чижевського використовує програмне забезпечення ІРБІС (Рис.2.1.).

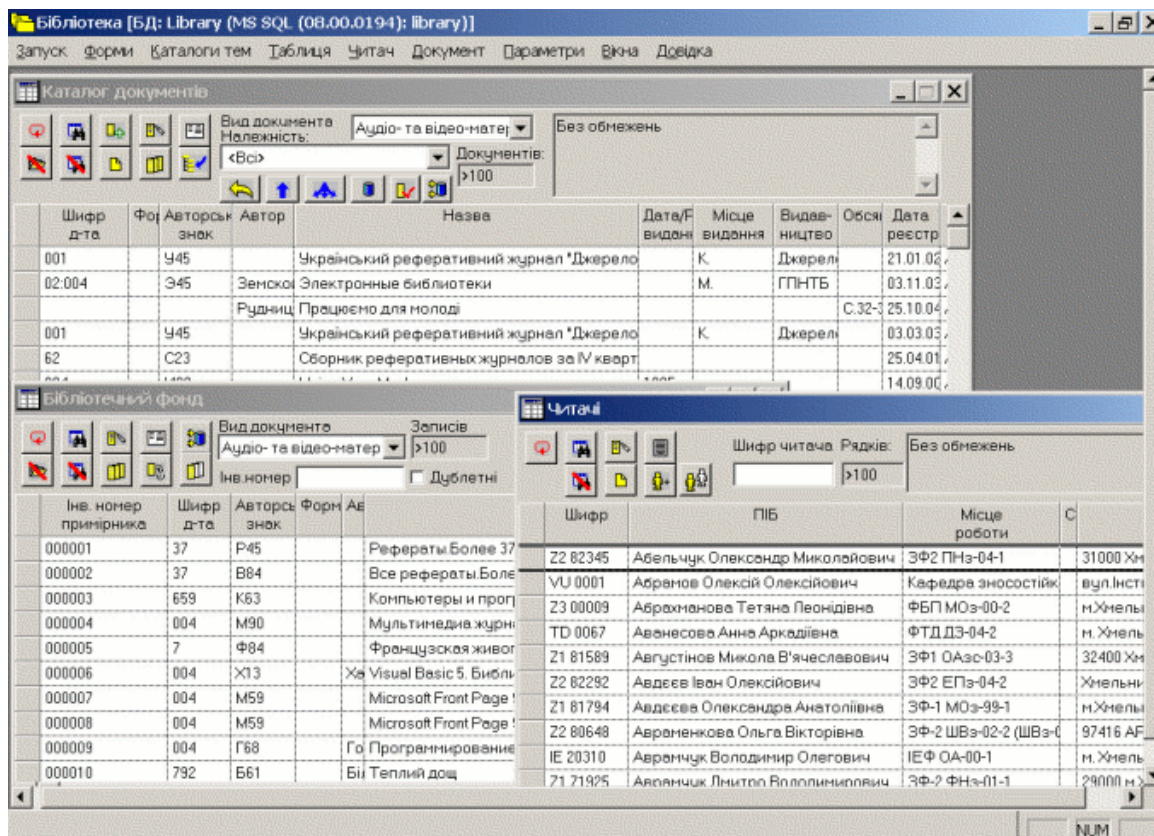


Рис. 2.1. Програмне забезпечення ІРБІС

Також бібліотека користується Операційною системою Windows XP, Windows 7, Windows 10. Офісні застосунки в роботі бібліотеки це Microsoft Office, а саме основні програми Word, Excel, PowerPoint. В бібліотеці зараз використовують новітні комп'ютери, але ще збереглися види старих комп'ютерів. Загальна кількість комп'ютерів на 2022 р. становить 134 одиниці. У бібліотеці кількість робочих місць для працівників налічується 86, а для читачів всього 49. ПК, які підключені до інтернету всього 119, в Інтернет-центрі 18 робочих місць. Налічується 31 база даних, що на дві менше, ніж минулого року. Кількість онлайн каталогу не змінювалися за два роки. На сайті бібліотеки кількість статей, звітів налічується 655, а також оцифровані видання складають 834 одиниці. Кількість переглядів баз сайту та туристичного налічує 46479 користувачів, а переглянутих сторінок складає 184544 од. (Додаток В).



Рис. 2.2. Пристрій для оцифрування документів

2.3. Соціально-демографічний профіль користувачів електронних ресурсів бібліотеки

Актуальність дослідження демографічних характеристик користувачів сучасної бібліотеки полягає в розумінні їхніх потреб, уподобань, поведінки. Вивчаючи ці аспекти, бібліотеки можуть адаптувати свої послуги, колекції та простори, щоб краще задовольняти різноманітні потреби своїх користувачів. Це дослідження також може допомогти бібліотекам охопити недостатньо представлені групи та забезпечити інклюзивність своїх пропозицій. Крім того, демографічні дані можуть бути корисними для стратегічного планування, розподілу ресурсів і маркетингових зусиль для залучення й утримання користувачів бібліотеки. Таким чином, дослідження демографічних характеристик користувачів бібліотеки має вирішальне значення для покращення загального досвіду користувачів і забезпечення того, що бібліотека залишається цінним ресурсом для своєї спільноти.

У Правилах користування комунальним закладом «Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського» (Додаток Г) зазначено, що користувачами бібліотечних послуг є: юридичні й фізичні особи України, зарубіжних країн та особи без громадянства. На бібліотечне обслуговування мають право: кожний громадянин незалежно від соціального походження й майнового стану, расової й національної приналежності, статі, освіти, мовних ознак, віросповідання, місця проживання, а також підприємства, установи, організації.

Статистичний облік кількості користувачів здійснюється Бібліотекою щороку. До облікових даних вноситься інформація про користувачів, які протягом звітного періоду звернулись до бібліотеки не менше одного разу.

Бібліотека публікує звіти про свою діяльність на власному веб-сайті [46].

Соціально-демографічний профіль користувачів електронних ресурсів книгозбірні можна класифікувати за такими ознаками: вік, стать, рівень освіти, соціально-економічний статус, географічне розташування, технічні навички користування, цілі використання; психологічні аспекти.

Детальніше категорії, які всебічно розкривають соціально-демографічні ознаки користувачів електронними ресурсами бібліотеки висвітлено у Рис. 2. 1.

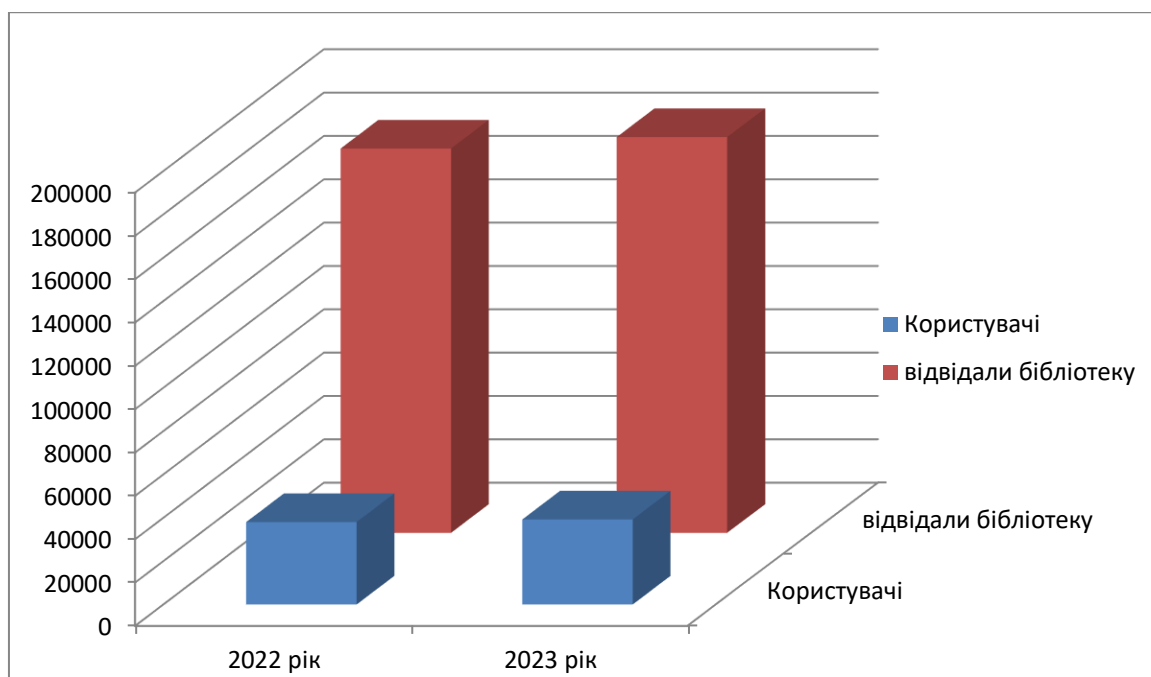


Рис. 2. 1. Діаграма відвідування бібліотек

Джерело: укладено автором

Проаналізувавши звітні документи, (Додатки Д; Е) можна зробити висновок, що кількість користувачів, порівняно з попередніми роками, в 2023 році зросла на 1204 особи та на 5317 більше осіб відвідали досліджувану бібліотеку.

Детально проаналізуємо демографічний профіль користувачів за такими ознаками: вік, стать, освітній рівень, соціально-економічний статус, географічне розташування користувачів, технічні навички користування, цілі використання бібліотечної інформації, психологічні аспекти.

Вікову категорію відвідувачів складає молодь 15–25 років, це учні та студенти, які активно шукають інформацію для навчання і дослідження.

Більшість користувачів бібліотечних електронних ресурсів – студенти вищих навчальних закладів, традиційно у віковій категорії від 18 до 25 років.

Дорослі 25–54 років – це професори, вчені, аспіранти, які шукають інформацію для наукових робіт для розвитку особистого та для підвищення кваліфікації.

Похилий вік 55+років – це люди які використовують інформацію для саморозвитку для хобі та соціальної адаптації.

Відповідно до статі жінки більше проявляють активність в пошуку інформації у сфері освіти та розвитку або для професійною діяльності.

За освітнім рівнем маємо таку картину:

Незакінчена вища освіта – а саме студенти, аспіранти які шукають інформую в електронних бібліотеках для дипломних робіт та курсових робіт.

Вища освіта – це професори, науковці, які використовують електронну бібліотеку для дослідження наукових.

Середня спеціальна та загальна освіта – це учні шкіл і коледжів що використовують пошук інформації для навчання.

Відповідно до соціально-економічного статусу користувачами книгозбірні є студенти, які не мають фінансування або обмежене, тому шукають інформацію в безкоштовних електронних ресурсах;

професійні працівники, які мають доступ до платних підписок для освітніх чи професійних інтересів.

Географічне розташування користувачів:

- Міські користувачі – такі користувачі мають кращий доступ до електронних ресурсів тому частіше можуть шукати інформацію.

- Сільські користувачі – саме цій категорій користувачів зустрічають проблеми доступу але можливо і таке активне використання через використання он-лайн навчання.

Технічні навички користування

- Початківці – це користувачі, які малий досвід користування електронних ресурсів, тільки для навчання.

- Середній досвід – це користувачі які використовують основні функції користування електронних ресурсів.

- Досвідчені користувачі – користувачі, які активно використовують електронні ресурси для певних цілей також можуть проводити навчання та ділитися досвідом.

Цілі використання бібліотечної інформації:

- Навчання – це студенти, які використовують електронні підручники наукові статті та шукають матеріал для навчання.
- Наукові дослідження – це науковці, які потребують доступу до спеціальних баз даних та доступ до електронних журналів.
- Розваги – користувачі, які читають електронні книги, слухають музику, дивляться відео.

Психологічні аспекти включають мотивацію як прагнення до особистого розвитку професійних злетів та задля розваги та звички, тобто використання ресурсів в певний час доби, для задоволення різних інформаційних потреб.

Згідно з вищевказаним, можна резюмувати, що соціально-демографічний профіль користувачів електронних ресурсів дає можливість визначити особливості користувачів бібліотеки та є вагомою підставою для формування стратегії щодо користування електронних ресурсів, розвитку, навчання та набуття досвіду.

Чітко визначена соціальна демографічна характеристика користувачів сприяє ефективному формуванню політики та подальшому розвитку бібліотечної установи.

2.4. Порівняльна характеристика кількості та соціального складу користувачів бібліотеки за 2021-2022 роки

Електронні ресурси бібліотеки включає обсяг електронних БД бібліографічний запис складає 1491,06 тис записів з них в електронному каталозі 1360,1 тис записів. Інформаційне обслуговування загальна кількість користувачів 6029 з них індивідуальні абоненти складає 21 осіб. Всього звернень було з позитивним запитом 16253 запити.

Згідно зі звітними документами (Додаток Ж) представляємо порівняльну таблицю, яка висвітлює соціальний статус користувачів та їх загальну кількість за 2021–2022 роки:

Таблиця 2.2.

**Соціальний статус та загальна кількість користувачів ОУНБ
ім. Д. І. Чижевського за 2021–2022 роки**

Користувачі	Скільки підрозділів відвідали	2021 рік	2022 рік	Абревіатура підрозділів
Наукові працівники	11	1033 осіб	965 осіб	АБ,ВОК,ВВЛ,ВМ,КР,РК МБА,ІБВ,ВМОЗ,Щ
Працівники держапарату	8	255 осіб	261 осіб	АБ,ВОК,ВВЛ,ВДІМ,КР, ІБВ,ВМОЗ,Щ
Інженерно-технічні прац.	10	3223 осіб	3253 осіб	АБ,ВОК,ВВЛ,ВМ,ВДІМ,КР РК,ІБВ,ВМОЗ,Щ
Спеціалісти с/г	10	170 осіб	298 осіб	АБ,ВОК,ВВЛ,ВМ,ВДІМ,КР, РК,ІБВ,ВМОЗ,Щ
Працівники освіти	10	6135 осіб	5371 осіб	АБ,ВОК,ВВЛ,ВМ,ВДІМ,КР, РК,ІБВ,ВМОЗ,Щ
Працівники культури	11	3304 осіб	3011 осіб	АБ,ВОК,ВВЛ,ВМ,ВДІМ,КР, РК,ІБВ, НМВ,ВМОЗ,Щ
Економісти та фінансисти	10	1971 осіб	2272 осіб	АБ,ВОК,ВВЛ,ВМ,ВДІМ,КР, РК,ІБВ,ВМОЗ,Щ
Інші спеціалісти	10	2575 осіб	3059 осіб	АБ,ВОК,ВВЛ,ВМ,ВДІМ,КР, РК,ІБВ,ВМОЗ,Щ
Робітники	10	838 осіб	1408	АБ,ВОК,ВВЛ,ВМ,ВДІМ,КР,

			осіб	РК,ІБВ,ВМОЗ,Щ
Студенти	10	7157 осіб	5524 осіб	АБ,ВОК,ВВЛ,ВМ,ВДІМ,КР, РК,ІБВ,ВМОЗ,Щ
Учні	10	6368 осіб	8402 осіб	АБ,ВОК,ВВЛ,ВМ,ВДІМ,КР, РК,ІБВ,ВМОЗ,Щ
Пенсіонери	11	14189 осіб	18004 осіб	АБ,ВОК,ВВЛ,ВМ,ВДІМ,КР, РК,ІБВ,ВМОЗ,Щ
Не спеціалісти	11	17189 осіб	18004 осіб	АБ,ВОК,ВВЛ,ВМ,ВДІМ,КР, РК,ІБВ,ВМОЗ,Щ

Можна зробити висновок, що згідно з даними, які ми маємо, користувачами бібліотеки є різні категорії населення, найбільшу групу представляють наукові працівники, які відвідали одинадцять відділів бібліотеки, а саме: 965 наукових працівників. Найбільшу групу відвідувачів представляють пенсіонери – 18004 особи. Не спеціалісти відвідали також одинадцять відділів бібліотеки (Додаток 3).

2.5. Вплив електронних ресурсів на інформаційну культуру користувачів

Електронні ресурси в наш час стали дуже популярними, адже можна шукати, читати, дивитися різну інформацію з дому, користуючись інтернет мережею.

Електронні ресурси мають значний вплив на інформаційну культуру користувачів, оскільки ЕР забезпечують нові можливості для доступу до інформації, сприяють розвитку інформаційних технологій, що представлено у Табл. 2.3.

Можливості сучасних електронних ресурсів бібліотеки

Доступність інформації	Широкий доступ	Електронні ресурси надають доступ до інформації з дому та з різних точок країни.
	Можливість самостійного навчання	Користувачі можуть самі знаходити потрібну інформацію.
Зміна способів споживання інформації	Багатоформатність	Користувачі отримують доступ до різних форматів інформації
	Формування нових звичок	Користувачі звикають до швидкої інформації.
Розвиток інформаційної грамотності	Навички пошуку	Пошук інформації навчає ефективного пошуку та сортування інформації.
	Критичне мислення	Користувач аналізує інформацію, перевіряє на правильність тексту.
Соціальна взаємодія	Співпраця з провайдерами	Платформа обговорень та взаємодія, яка сприяє обміну досвідом і не тільки.
	Формування спільноти	Користувачі створюють групи за інтересами, де діляться досвідом та інформацією.
Вплив на освітній процес	Змішане навчання	Це електронні ресурси, які використовують у навчанні, що цікаво студентам та учням.
	Адаптивність та персоналізація	Завдяки електронним ресурсам навчання простіше у засвоєнні знань.
Вплив на культурні цінності	Зміна уявлень про авторство	Легкість доступу до електронних джерел про авторське право, плагіат.
	Доступ до різноманітної	Електронні ресурси відкривають доступ до культурних надбань архівів

	культурної інформації.	музеїв.
Проблеми та виклики	Перевантаження інформації	Легкість доступу до інформації може виникнути перевантаження для користувачів які погано орієнтуються в даних.
	Відсутність критичного аналізу	Користувачі можуть стати менш критичними до інформації обираючи ті джерела які підтвердженні.

Як бачимо, вплив електронних ресурсів на інформаційну культуру користувачів є комплексним і багатогранним.

Варто зауважити, що бібліотечні працівники систематично висвітлюють у наукових публікаціях питання функціонування електронних ресурсів книгозбірні [8;9].

Інформаційна культура користувачів удосконалюється завдяки реалізації цілого ряду бібліотечних послуг. Бібліотека звертає нашу увагу на Сервіс «запитай в бібліотекаря», саме цією послугою можна скористатися з будь-якого ноутбука, комп'ютера телефону, де є доступ до до інтернету. Послуга є безкоштовною та доступною, незалежно від того, чи є ви читачем даної бібліотеки. Зазначений сервіс надає допомогу в пошукові потрібної інформації.

На сайті бібліотеки є Цифрова Бібліотека, це так би мовити вікіпедія бібліотеки з пошуку видань або авторів. Бібліографи консультують користувачів та допомагають їм у пошуках інформації віддалено.

Електронний каталог інформує користувача про українські зарубіжні ресурси. Також дуже корисною є консультація з навчання в програмі «Дія. Цифрова освіта», де користувачам допомагають опанувати комп'ютерною грамотністю та електронним урядом, можна безкоштовно удосконалювати цифрові навички, йдеться, зокрема, про курс з «Оплати комуналки онлайн», «Безпека дітей в Інтернеті», «Цифрові гроші» [8; 9].

Зауважимо, що не всі книгозбірні є в соціальних мережах. Так, у мережі «Facebook» зареєстровано 67 бібліотек міста та області, сюди входить і ОУНБ

ім. Д. І. Чижевського [41]. Можна сказати, що таким чином бібліотеки активно залучають читачів, підтримують діалог з користувачами та колегами. Також бібліотеки через соціальні мережі можуть звернути на себе увагу користувачів та запропонувати щось цікаве. Так, в «Youtub» мають канали 28 бібліотек, які висвітлюють необхідну інформацію. Такий канал має ОУНБ ім. Д. І. Чижевського, він створений 9 січня 2014 року, має 1 тисячу підписників [42]. В мережі «Instagram» не так багато книгозбірень, проте досліджувана бібліотека активно висвітлює свою діяльність[43].

Бібліотека є LIBRARIA – це цифровий архів українських видань. Вільний доступ до архіву української преси бібліотека отримала за допомогою цього проекту в 2012 році [2].

Цифрова бібліотека (оцифровані тексти) включає Електронний музей книг, до складу якого входять Рукописи XV–XX століть та Колекція Олександра Ільїна, Колекція польської книги, Мистецтво книги, Земляки.

Ще один розділ цифрової бібліотеки «Бібліографія» містить бібліографічні показники з 2001 року по 2023 роки. Останній розділ цифрової бібліотеки – «Краєзнавство» розкриває історичні події на Кіровоградщині, містить Архів історії Кіровоградщини.

Постійно поповнюються онлайнві ресурси бібліотеки (Додаток Е). Протягом шести місяців опубліковано 2206 матеріалів, а саме:

відеоролики, електронні презентації, віртуальні виставки, веб-конференція, огляди книжних новинок тощо. Ці ресурси були переглянуті понад 566 тисяч разів. До таких електронних ресурсів бібліотеки, як вебсайт та туристичний портал звернулося 46479 відділених користувачів, які відвідали сайт 184544 разів.

До електронних баз даних бібліотеки внесено 113030 описів, у т. ч. відредаговано 67171 електронний запис.

Регіональний інформаційний ресурс КРКК поповнився на 7841 анотований опис газетних статей. За 2023 рік працівниками відділів обслуговування бібліотеки надано читачам 15861 бібліографічна довідка, за

допомогою Інтернет виконано 4066 довідок, а також 673 довідки з електронного урядування (Додаток К).

Усе вищезазначене підтверджує значний внесок працівників бібліотеки у підвищення інформаційної культури користувачів. Чітко організована робота з електронними ресурсами книгозбірні дозволяє розширити спектр знань, що сприяє формуванню навичок пошуку, відбору та критичного аналізу інформації. Електронні ресурси надають користувачам можливість самостійного доступу до інформації, що сприяє розвитку навичок самостійного навчання та дослідження. Знайомство з різними джерелами та форматами інформації сприяє формуванню етичних стандартів використання інформації, зокрема розумінню принципів авторського права та відповідального використання ресурсів. Таким чином, електронні ресурси бібліотеки не лише полегшують доступ до інформації, але й сприяють розвитку інформаційної культури, необхідної для орієнтування у сучасному інформаційному середовищі. Це підтверджує, що ОУНБ ім. Д. І. Чижевського активно формує новий імідж сучасного інформаційного закладу.

РОЗДІЛ 3

3.1. Порівняльний аналіз досвіду інших бібліотек у розвитку електронних ресурсів

Порівняльний аналіз досвіду інших бібліотек у розвитку електронних ресурсів є важливим і актуальним через низку причин, до яких варто віднести такі, як *адаптація успішних практик*, адже, вивчаючи досвід інших бібліотек, можна визначити ефективні практики створення, організації та доступу до електронних ресурсів. Це допомагає уникнути можливих помилок та оптимізувати процеси, зменшуючи витрати ресурсів та часу. Важливим моментом є *врахування новітніх технологій*. Як відомо, інновації у сфері електронних ресурсів постійно оновлюються. Бібліотеки, які вже впровадили нові технології, можуть стати прикладом того, як інтегрувати ці новинки у свою структуру та роботу. Досвід інших дозволяє оцінити можливості та ризики цих технологій. Водночас порівняння дозволяє зрозуміти, як інші бібліотеки задовольняють потреби користувачів за допомогою електронних ресурсів. Це може допомогти у підвищенні якості послуг, які надаються користувачам, і сприяє задоволенню потреб сучасних користувачів, які віддають перевагу цифровим форматам.

У контексті глобалізації доступу до інформації завдяки розвитку електронних ресурсів бібліотеки можуть виходити на міжнародний рівень, надаючи доступ до своїх ресурсів глобальній аудиторії. Порівняльний аналіз дозволяє зрозуміти, як інші бібліотеки інтегруються у міжнародні проекти та ініціативи.

Важливим аспектом розвитку сучасної бібліотеки є *економія ресурсів*. Порівняльний аналіз дає можливість оцінити, які методи є більш економічними та ефективними. Це особливо важливо для бібліотек з обмеженим фінансуванням, які прагнуть зменшити витрати та забезпечити стабільність у розвитку.

Досвід інших бібліотек можна використовувати для навчання та підвищення кваліфікації персоналу, зокрема щодо роботи з електронними ресурсами, що позитивно впливає на загальний рівень обслуговування.

Таким чином, порівняльний аналіз сприяє розвитку електронних ресурсів бібліотек, підвищенню ефективності їхньої роботи та кращому задоволенню потреб користувачів, що робить його актуальним і необхідним процесом у сучасному бібліотечному середовищі.

З урахуванням вищезазначеного, ми проаналізували сайт *Львівської Національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника*, [49] зокрема розділ «Ресурси і фонди». Так, електронні ресурси цієї бібліотеки поділяються на такі групи:

- Передплачені ресурси – пропонує читачам у локальній комп'ютерній мережі доступ до онлайн-повнотекстових та реферативних баз даних.
- Повнотекстові матеріали – дозволяє ознайомитися з бібліографічними покажчиками в бібліотекознавстві.
- Електронні матеріали.
- Пошукові системи наукової інформації – допомагає користувачам знайти пошуку систему для різних тем.
- Текстовий доступ – авторитетні американські видання з багатолітньою історією для всіх українців надали безкоштовний доступ до своїх матеріалів . доступу був активний до кінця 2022 року надався цей доступ через підстави вторгнення росії в Україну, це своєчасна підтримка українським науковцям.
- Джерела відкритого доступу включає цифрову бібліотеку, відкриті електронні архіви в інституціях України, журнали з бібліотекознавства, тези та дисертації з вільним або частково вільним доступом, журнали та архіви у відкритому доступі.
- Вкладка «Електронні журнали України» надає користувачам можливість переглянути онлайн наявні наукові журнали.
- Електронні каталоги бібліотек світу містить посилання на бібліотеки світу.

- Електронні каталог бібліотек України – посилання на бібліотеки України.

Корисним є такий розділ на сайті, як «До відома користувачів», що нагадує користувачам правила користування підрозділами бібліотеки в умовах режиму воєнного стану.

На сайті представлено каталог, де можна скористатися простим та розширеним пошуком інформації, картковим каталогом – це імідж каталог система пошуку інформації бібліотеки, що дозволяє робити замовлення видань які ще не внесені до електронного каталогу, нові надходження.

Грантовий проєкт представляє каталог цифрових колекцій, текстова версія якого в розробці. Вся інформація подана у формі таблиці з такими позиціями, як автор, назва, рік, місце знаходження та формат[46].

Електронний каталог Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника

Цифрова колекція Стефаникіана

Результати пошуку

Вибрані записи: | Перегляд | Залишити вибрані | Покласти на е-поліцо
 Всі записи: | Вибрати всі | Зняти вибрані | Уточнити пошук | Фільтрувати

Результати пошуку: **Всі-слова= alldocuments;**
 Відсортовано за : **Рік(↓)/Автор**
 Сортувати за : **Автор(С)/Рік** • Автор(3)/Рік • Назва(С)/Рік • Назва(3)/Рік • **Рік(С)/Автор** • Рік(3)/Автор • Автор/Назва
 Формат перегляду: Список — Список (автор,назва) — Список (назва) — Таблиця

Записи 1 – 10 із 46 (максимальна кількість записів для відображення: 9000)

#	Автор	Назва	Рік	Місцезнаходж.	Формат
1	<input type="checkbox"/> Лесин, Василь Максимович, 1914–1991.	Про "епілія" на В. Стефаника декадента С. Пшибишевського / В.М. Лесин.	1958	Осн.кн.фонд(рід.кн.) (1 / 0)	[Книга]
2	<input type="checkbox"/>	Літературно-меморіальний музей Василя Стефаника : путівник / [путівник склали Кирило Стефаник і Яківе Стецюк].	1958	Від. рідкісної книги(2 / 0)	[Книга]
3	<input type="checkbox"/> Стефаник, Василь, 1871–1936.	Рассказы / В. Стефаник ; перевод с украинского Н. Ляшко ; [предисловие М. Рильского].	1954	Осн.кн.фонд(рід.кн.) (1 / 0)	[Книга]
4	<input type="checkbox"/> Стефаник, Василь, 1871–1936.	Новина / Василь Стефаник.	1953	Основний книжк. фонд(2 / 0)	[Книга]
5	<input type="checkbox"/> Стефаник, Василь, 1871–1936.	Оповідання / Василь Стефаник.	1953	Основний книжк. фонд(2 / 0)	[Книга]
6	<input type="checkbox"/> Стефаник, Василь, 1871–1936.	Избранные произведения : перевод с украинского / Василь Стефаник ; [вступительная статья С. Крыжановского ; оформление и иллюстрации В. Касияна].	1951	Основний книжк. фонд(1 / 0)	[Книга]
7	<input type="checkbox"/> Стефаник, Василь, 1871–1936.	Кленові листки : оповідання / Василь Стефаник ; [малюнки М. Назарова].	1950	Основний книжк. фонд(2 / 0)	[Книга]
8	<input type="checkbox"/> Стефаник, Василь, 1871–1936.	Избранные произведения : перевод с украинского / Василь Стефаник ; [переплет, титул, шмуцтитулы и заставки Е. Голыховского].	1950	Основний книжк. фонд(2 / 0)	[Книга]
9	<input type="checkbox"/> Стефаник, Василь, 1871–1936.	Новели / Василь Стефаник.	1950	Відділ ОРФ	[Книга]
10	<input type="checkbox"/> Стефаник, Василь, 1871–1936	Вибрані твори / Василь Стефаник ; [упорядкування і критико-біографічний нарис С. Крижанівського].	1949	Осн.кн.фонд(рід.кн.) (3 / 0) Осн.кн.фонд(рід.кн.) (1 / 0)	[Книга]

Рис. 3.1 Електронний каталог цифрової колекції Стефаникіани.

Оскільки дана наукова бібліотека носить ім'я видатного українського письменника Василя Стефаника, цінною є цифрова колекція «Стефаникіана», що налічує 46 записів (художні твори автора, критичні матеріали та ін.). Найдавніший запис було зроблено у 1899 році під назвою «Синя книжечка: образки Василя Стефаника». Ця база даних дуже зручна для користувачів для пошуку потрібної інформації. Один із записів Стефаникіани представлено на Рис. 3.2.

Виберіть формат: Стандартний Каталогна картка Посилання MARC–назви MARC–коди

Запис 3 із 46

Автор	● Стефаник, Василь, 1871–1936.
Назва	● Рассказы / В. Стефаник ; перевод с украинского Н. Ляшко ; [предисловие М. Рильского].
Видання	● Москва : Правда, 1954.
Опис	38, [2] с. : 16 см.
Серія	● (Библиотека "Огонек" ; ; № 16)
Зміст	Май -- Синя книжечка -- Осимь -- Катруся -- Беда -- Семья Леся -- Вестники -- Осень -- Похороны -- Сон -- Новость -- До
Дод. форма	 Видання також доступне в електронній версії онлайн.
Колекція	Цифрова колекція Василь Стефаник
Предмет	● Проза, українська -- 19–20 ст. -- Переклади російською -- Тексти.
Дод. дані	● Ляшко, Н., перекладчик. ● Рильський, Максим, 1895–1964, автор передмови.
Примірник	Осн.кн.фонд(рід.кн.) 
Лінк На Сторінку	http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/?func=direct&doc_number=000188773&local_base=ESTEFANYK

Виберіть формат: Стандартний Каталогна картка Посилання MARC–назви MARC–коди

Рис. 3.2. Опис запису Стефаникіани

На сайті є каталог видань для книгообміну з вітчизняними партнерами та закордонними партнерами. До загального каталогу входить каталог періодичних видань та авторефератів дисертацій.

Бібліотека ЛННБУ ім. В.Стефаника представлена в соціальних мережах Youtube та Facebook.

Книгозбірня надає користувачам ряд актуальних інформаційних послуг, а саме: повнотекстовий електронний архів української історичної періодики LIBRARIA. Цей проект співпрацює з багатьма бібліотеками, архівами та науковими інституціями. Працівники бібліотеки систематично оцифровують бібліотечну продукцію та надають доступ онлайн, наразі оцифровано 400 видань різними мовами.

Research4life надає підтримку для українців до 2022 року безкоштовним доступом до повнотекстових електронних ресурсів. Забезпечує доступ до 154 тис наукових журналів і книг.

На сайті бібліотеки є також посилання на актуальні сайти та портали:

1. Research4Life – єдиний портал;
2. Hinari – дослідження в галузі біології та медицини;
3. AGORA – дослідження в галузі сільського господарства;
4. OARE – дослідження навколишнього середовища;

5. ARDI – доступ до науково-технічної інформації;

6. GOALI – дослідження в галузі права та соціальних наук

Доступ надається працівникам та користувачам.

Цифрова бібліотека Onleihe дає можливість користувачам ознайомитися та за потреби опрацювати електронну книгу, журнал, аудіо, відео, періодичні видання, для цього потрібно зареєструватися безкоштовно. Цей сервіс дозволяє взяти на обмежений час у користування надану інформацію (на 24 години) яка після того як закінчився термін зникає з електронного кабінету користувача.

Книгозбірня має Каталог онлайнних цифрових колекцій Національної бібліотеки імені Осолінських у Вроцлаві база даних містить різноманітні типи колекцій, збережених на цифровому носії. База даних постійно оновлюється та поповнюється новими документами.

Бібліотека В. Стефаніка продовжує надавати доступ для користувачів з комп'ютерів в бібліотеці до таких база даних, як Web of Science, Scopus, ScienceDirect. Доступ до баз даних з'являється лиш після створення кабінет користувача.

Корисним є «Архів подій», де можна вибрати місяць і рік та дізнатися, які проводилися заходи.

Особливо важливим є те, що на головній сторінці сайту можна вибрати мову сайту, окрім української мови, користувачі можуть вибрати англійську.

ПРО БІБЛІОТЕКУ РЕСУРСИ І ФОНДИ БІБЛІОТЕЧНІ ПОСЛУГИ ІНФОРМАЦІЯ КНИЖКОВІ ВИСТАВКИ У НАС МОЖНА ПРИДБАТИ НАУКОВІ ВИДАННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ

УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ ЮВЕЛІЙНИХ ВИСТАВОК: «У ВИМІРАХ ЧАСУ. МИКОЛА ІЛЬНИЦЬКОМУ – 90» ТА «БІБЛІОГРАФІЯ ЯК ПОКЛАННЯ. ЛУЇЗІ ІЛЬНИЦЬКІЙ – 85»

Запрошуємо Вас до участі у роботі XII Міжнародної наукової конференції «Мистецька культура: історія, теорія, методологія» (22 листопада 2024 р., м. Львів)

Правила користування фондами структурних підрозділів Бібліотеки в умовах режиму воєнного стану

Відновлено обслуговування користувачів у читальних залах відділу рукописів. (Правила користування фондами відділу рукописів)

29 листопада (п'ятниця) – санітарний день. Бібліотека читачів не обслуговуватиме.

Активация Windows
Чтобы активировать Windows, перейдите к КАТАЛОГ параметрам компьютера.

простий пошук

Рис. 3.3. Огляд головної сторінки сайту Львівської Національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника.

Наступним для порівняння ми взяли веб-сайт Наукової бібліотеки ЛНУ імені Івана Франка. На сайті є розділ Е-ресурси, які розглянемо детальніше. В Е-репозиторії НБ ЛНУ імені Івана Франка є система DSpace – це програмне забезпечення що використовує бібліотека для цифрового зберігання колективних архівів та користуванням. Це програмне забезпечення легке і відкрите для доступу всіх збережених видів цифрового контенту, зображення, відео та ін.

У цьому розділі є вкладка видання, а саме: серійні видання бібліотеки імені Івана Франка. Є Вісник Львівського Університету серія «Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології», видання поза серіями: монографія та збірники статей, репринтні видання і передруки, навчально-методичні видання, фотоальбом, буклети, листівки, бібліографія. В цьому розділі є кварталні бібліографічні покажчики наукової бібліотеки, призначені для інформування читачів про діяльність ЛНУ ім. Івана Франка та наукові доробки викладачів в періодичних виданнях та в Інтернет мережі. Бібліографічний покажчик складається з двох розділів:

- Публікації викладачів ЛНУ ім. Івана Франка у періодичних виданнях та науко метричній базі даних Scopus.
- Публікації про ЛНУ ім. Івана Франка у періодичних виданнях та в Інтернет джерелах.

Періодичні видання ЛНУ ім. Івана Франка опубліковано на сайті університету. Libraria – це електронний архів, співорганізатором якого стала бібліотека ім. Івана Франка. Також періодичні видання включають видання за галузями та спеціальностями від 01 «Освіта/педагогіка» до 29 «Міжнародні відносини».

Електронні бібліотеки представляють сайти, які є у відкритому доступі, а саме: CulOnline, Researcg4Life також для цих сайтів є інформація для входу, тобто логін та пароль. Є сайти, де доступ для входу надає Університет.

Є платформи, де доступ приходиться на електронну пошту, що дуже зручно для користувачів, які мають електронну пошту.

Наукові бази даних, зокрема, Web of Science – це платна пошукова платформа, що об'єднує бібліографічні і реферативні бази даних рецензованої наукової літератури. Та SCOPUS – це база даних для відстеження цитування матеріалів, опублікованих у наукових виданнях.

Також полегшує пошук користувачів вкладка з рекомендованими ресурсами.

Ресурси вільного доступу:

- Ресурси ЛНУ імені Івана Франка.
- Українські ресурси вільного доступу.
- Іноземні ресурси вільного доступу.

Зауважимо, що це бібліотека закладу вищої освіти, тому має свою специфіку представлення інформаційних ресурсів. Зокрема містить інформацію щодо спеціальностей університету, наукові публікації науково-педагогічних працівників, навчально-методичні матеріали для здобувачів вищої освіти, матеріали навчально-методичного характеру.

Звернемося до веб-сайту досліджуваної ОУНБ імені Дмитра Івановича Чижевського.

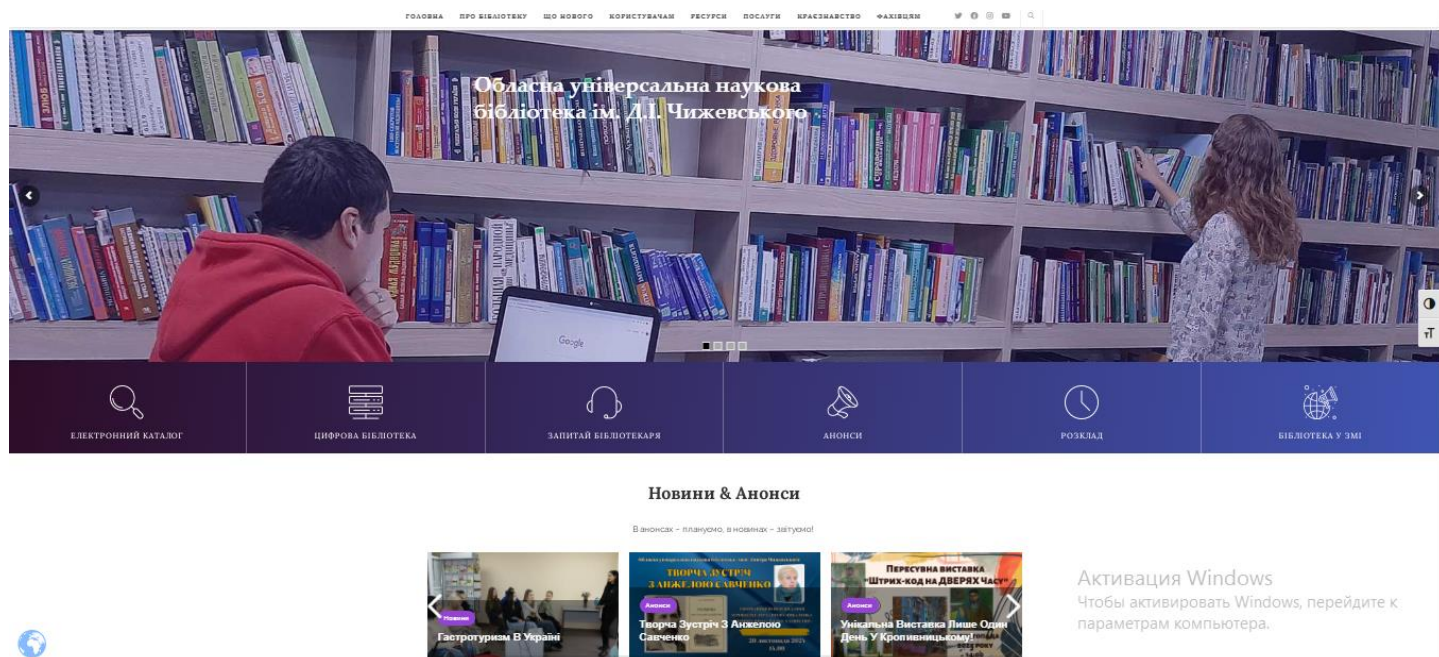


Рис.3.3. Головна сторінка сайту ОУНБ Д.І.Чижевського

У розділі «Ресурси» є Електронний каталог, представлено ІРБІС64 саме для бібліотеки Чижевського, який включає бази даних [45].

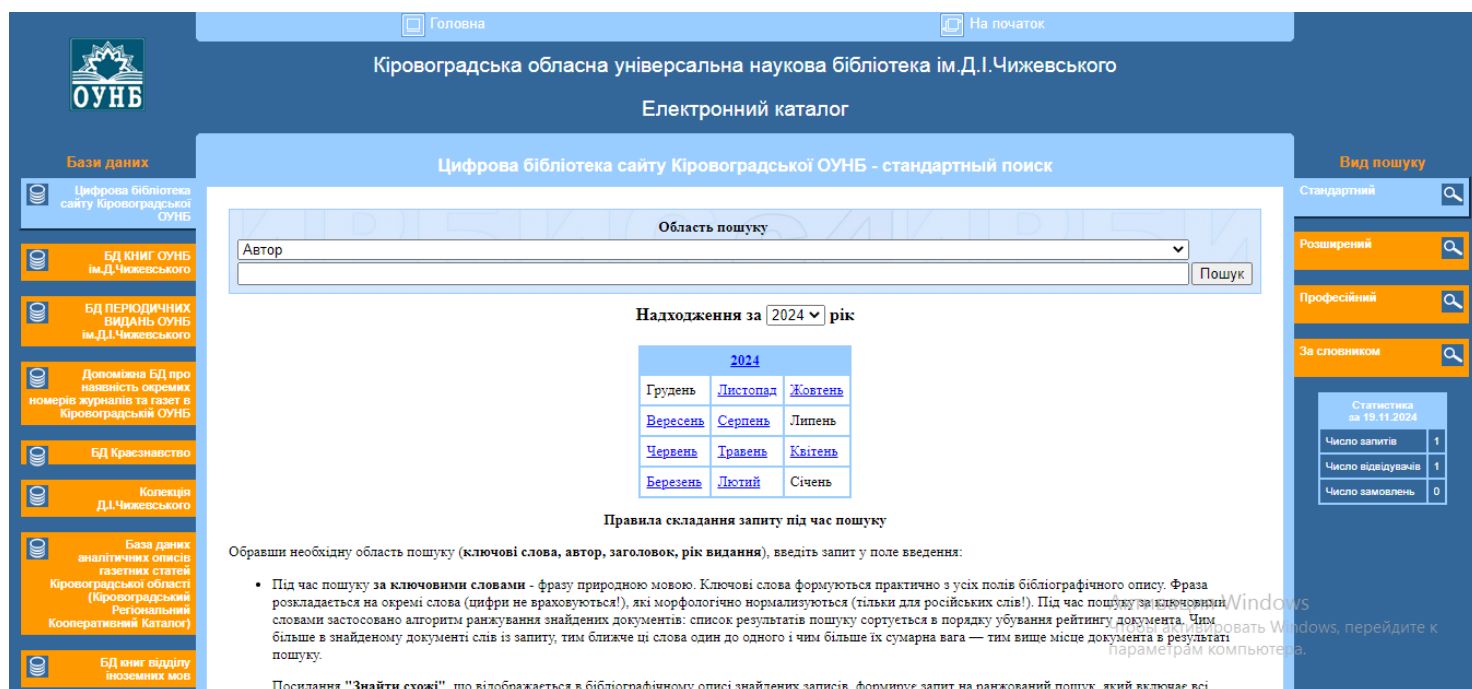


Рис. 3.4. Електронний каталог ІРБІС64 ОУНБ ім. Д.І. Чижевського

У розділі «Подаровані видання» можна ознайомитися з подарованими виданнями для бібліотеки з 2010 по 2024 роки.

Зведений каталог періодики бібліотеки має файли, в яких указано, які видання є і в якій кількості, що дуже зручно для користувачів.

Корисною і змістовною є вкладка проєктів бібліотеки. «Проєкт пивовар архів» представляє матеріали про особистість відомого історика – Анатолія Пивоварова – його публікації, рукописи, карти, архівні джерела, літературні джерела, листування, бібліографія, вшанування .

«Видатні особистості Кіровоградщини» містить інформацію про осіб, які зробили вагомий внесок у розвиток Кіровоградщини.

Головний архів Д. І. Чижевського представляє життєпис, наукову спадщину вченого, бібліографію, вшанування пам'яті.

«Єлисаветградськими шляхами Кобзаря» – медіа проєкт до 200-річного ювілею Т. Г. Шевченка.

Окремо висвітлено інформацію про життя і творчу діяльність діячів українського театру на Кіровоградщині, таких як Кропивницький М. Л.,

Карпенко-Карий І. К., Садовський М. К., Саксаганський П. К., Садовська-Барліотті М. К.

«Автограф війни 1945–2005» – фотодокументальна виставка з фото розповіддю та, що дуже цінно, аудіо файлами, які користувачі сайту можуть прослухати.

«Голос війни» – аудіо проєкт, який користувач може прослухати будь-де, почути розповіді свідків війни, ознайомитися з архівними документами[48].

Вкладка «Цифрова бібліотека» надає доступ користувачам до електронного музею книги, бібліографії, краєзнавства та оцифровані тексти авторів.

Бібліографічні покажчик – електронний ресурс, який можна переглянути на сайті, та який присвячений видатним особами Кіровоградщини.

«Корисні електронні ресурси» представляють:

1. Бібліотеки України в Інтернеті тобто сайти .
2. Органи державної влади України.
3. Корисні посилання з питань євроатлантичної інтеграції.
4. Преса України.
5. Віртуальна бібліографічна довідка.
6. Електронні бібліотеки.
7. Бібліографічні бази даних.
8. Електронні версії журналів.

Широко представлена електронна версія періодичних видань.

Інформаційна платформа з питань праці містить матеріали конкурсу дитячих малюнків, інформацію про трудові відносини у воєнний час, онлайн консультування. Отже, підводячи підсумки, зауважимо, що Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського має значно ширший тематичний матеріал, що стосується питань історії та культури краю, має широкий спектр інформації для користувачів з питань працевлаштування, навчання, відпочинку. Та що головне для користувачів – мову сайту можна змінювати а саме: українська, англійська, французька, німецька, італійська, польська, російська.

Тоді як Львівська Національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника має широкий спектр баз даних, які є у відкритому доступі для користувачів. Та оцифрованих видань, які можна переглянути онлайн.

Кожна бібліотека має свій регіональний історико-культурний контекст.

В ОУНБ ім. Д. І .Чижевського є громадська організація «Об'єднання поляків «Полонія» ім. Кароля Шимановського а в ЛННБ України ім. В. Стефаника присвячена ціла бібліотека у Варшаві[47].

Особливості представлення електронних ресурсів бібліотек подано у Табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Зміст електронних ресурсів бібліотек

ОУНБ ім. Д.І Чижевського	ЛННБ України ім. В. Стефаника Цифрові колекції
Електронний каталог ІРБІС.	Електронний каталог ЕК ЛІБРІС.
ПивоварАрхів.	Наукові видання ЛННБУ ім. В.Стефаника.
Архів Д.І. Чижевського.	Стефаникіана.
Видатні особистості Кіровоградщини.	Електронні ресурси.
Єлисаветградськими шляхами Кобзаря.	Електронна версія періодики.
Персони Українського театру.	Архівні НТШ НБП у Варшаві.
Єлисаветградський абрис Якова Паученка.	Книжкові електронні видання.
Автограф війни.	Ярослав Дашкевич (колекція).
Голоси з війни.	Книжкова колекція Дмитра Бучинського.
Кіноклуб Екран.	Колекція «Реабілітована книга».
Віртуальна книжкова полиця	Книжкова спадщина НТШ(1872-1913).

	<i>Колекція створена за підтримки Українського культурного фонду.</i>
Спеціалізований Майданчик «Інтер світ» для людей з вадами зору та незрячих.	Архів НТШ з Національного Інституту ім. Оссолінських у Вроцлаві.
Інформаційно-ресурсний центр «Вікно в Америку».	
«Заочний абонемент» Гете-Інститут в Україні.	
Орхунський центр екологічної інформації.	
Центр Європейської Інформації.	

3.2. Основні проблеми в доступі та використанні електронних ресурсів

Доступність та використання електронних ресурсів в бібліотеках має низку проблем, які можуть обмежувати їхню ефективність та вплив на користувачів. Ці проблеми можна окреслити за характерними ознаками, які розглянемо детальніше.

У першу чергу, це *технічні проблеми*. Обмежений доступ до Інтернету, до якого не всі користувачі мають доступ, особливо в сільській місцевості або регіони з низьким рівнем розвитку інфраструктури. Це робить електронні ресурси бібліотеки недоступними для значної частини населення. У цьому ключі варто зазначити про несумісність обладнання та програмного забезпечення, тобто старі комп'ютери, браузері та операційні системи можуть не підтримуватися сучасні електронні ресурси, що призводять до проблем з доступом та відображенням контенту.

Маємо проблеми з безпекою, адже кожна база даних має ризик кібератак, вірусів та різних загроз безпеки, що може обмежувати доступ до електронних ресурсів та створювати ризики для конфіденційності даних користувачів.

Ускладнювати доступ до використання електронних ресурсів може й відсутність технічної підтримки, недостатня кількість кваліфікованих фахівців для надання технічної підтримки користувачам.

Поширеною сьогодні є проблема з цифровою грамотністю, адже не всі користувачі мають достатні навички роботи з комп'ютерами, що ускладнює використання електронних ресурсів.

Фінансові проблеми. Висока вартість підписки на електронні ресурси баз даних електронних журналів та інших ресурсів обмежує діяльність бібліотеки. Обмежений бюджет бібліотеки ускладнює придбання та підтримання електронних ресурсів та оновлення програмного забезпечення. Неефективне використання ресурсів, зокрема відсутність аналізу використання електронних ресурсів може призвести до придбання непотрібних ресурсів та їх неефективного використання.

Наряду з фінансуванням існують *правові та ліцензійні проблеми*, адже обмеження доступу через ліцензійні угоди може обмежувати кількість одночасних користувачів, доступ до певних функцій або географічний доступ до ресурсів. Авторське право захист електронні ресурси може ускладнювати їхнє використання та поширення. Відсутність чітких правових норм щодо використання електронних ресурсів ускладнює роботу бібліотек.

Варто наголосити на проблемах *організаційного порядку*. Йдеться про відсутність інтеграції електронних ресурсів у бібліотечну систему. Електронні ресурси можуть бути розкидані по різних платформах, що ускладнює їх пошук та використання. Недостатня кількість начального матеріалу для користувачів може ускладнювати їхнє навчання та використання електронних ресурсів. Недостатня співпраця між бібліотеками призводить до дублювання ресурсів та неефективного використання коштів. Відсутність стратегічного плану розвитку електронних ресурсів обумовлює їх хаотичне впровадження та неефективне використання.

Як показує досвід, маємо *проблеми з якісним контентом*. Не весь контент в електронних ресурсах є якісним, достовірним та актуальним. Спостерігається

недостатня кількість ресурсів рідною мовою користувачів. Не всі електронні ресурси доступні для людей з інвалідністю.

Усе вищезазначене переконує в тому, що вирішення цих проблем потребує комплексного підходу, який включає в себе поліпшення технічної інфраструктури, збільшення фінансування, розробку чітких правових норм, підвищення рівня цифрової грамотності користувачів та ефективного управління електронними ресурсами.

Проаналізовані проблеми мають місце і в ОУНБ ім. Д. І. Чижевського, і в інших вітчизняних бібліотеках.

Актуальним є на сьогодні забезпечення доступу до електронних ресурсів для людей з інвалідністю, що вимагає комплексного підходу що враховує різні типи інвалідностей та використовує різні стратегії.

Веб-сайти та електронні документи повинні бути сумісними з ПЗ для людей з вадами зору, слуху, руховими обмеженнями – вадами, які на 2024 рік дуже поширені у зв'язку з війною росії проти України. Для таких користувачів кожне зображення повинно мати альтернативний текст, який описує його зміст для екранних читань. Всі аудіо- та відеоматеріали повинні мати субтитри та транскрипції для людей з вадами слуху. Веб-сайти повинні мати чітку структуру та логічну навігацію, щоб користувачі могли легко знаходити потрібну інформації. Текст та фонові кольори повинні мати достатній контраст для людей з вадами зору. Текст повинен бути написаний простою мовою без використання жаргону та складних термінів. Користувачі повинні мати можливість збільшувати розмір тексту, змінювати колір чи схему сайту.

Електронні ресурси повинні бути сумісні з різними технологіями допоміжної підтримки, щоб задовольнити потреби різних користувачів. Необхідним є доступ до інформації про доступність технологій допоміжної підтримки. У цьому контексті розробники та дизайнери мають пройти навчання з питань доступності веб-контенту.

Розробники та власники електронних ресурсів мають дотримуватися законодавства у питаннях доступності веб-сайтів та мобільних додатків. Для цього електронні ресурси повинні регулярно тестуватися на доступність, щоб

виявити та виправити проблеми. Тож, це постійний процес вдосконалення та адаптації нових технологій до потреб користувача, що не тільки етично правильно, але й юридично обов'язково як в нашій, так і в інших країнах.

3.3. Перспективи розвитку електронних ресурсів в умовах діджиталізації суспільства

В умовах діджиталізації суспільства електронні ресурси бібліотек мають широкі та багатогранні перспективи розвитку. Діджиталізація створює потужний фундамент для їхнього зростання та трансформації у всіх сферах життя. Назвемо перспективні кроки подальшого розвитку ЕР.

1. Зростання обсягів та різноманітності даних. За такої умови електронні ресурси будуть обробляти та аналізувати все більші обсяги даних з різних джерел, що дозволить створювати більш точні прогнози, персоналізовані послуги та ефективні рішення. Різноманітність даних включає появу нових форматів, включаючи віртуальну та доповнену реальність (VR/AR), голографічні технології, а також інтеграції з ІТ-пристроями.

Значних обертів набирає сьогодні користування штучним інтелектом (ШІ), що може використовуватися для автоматизації процесів, аналізу даних та створення інтелектуальних електронних ресурсів, які адаптуються до потреб користувачів. Водночас використання ШІ та інших технологій потребує ретельного розгляду етичних аспектів.

2. Покращення доступності та зручності використання. Хмарні технології їхнє збільшення забезпечить доступ до електронних ресурсів з будь-якого пристрою та місця, незалежно від його потужності. Персоналізація електронних дозволить адаптуватися до індивідуальних потреб та уподобань користувачів. За таких умов інтерфейси стануть більш інтуїтивними та зручними, що спростить використання ЕР для людей різного віку та рівня технічної підготовки. Також збільшення мовних варіантів зробить електронні ресурси доступнішими для широкого кола користувачів.

3. Розширення можливостей для навчання, роботи та розваг. Електронні ресурси є ключовим інструментом для онлайн-освіти, забезпечуючи доступ до

якісної освіти для всіх. Є важливими для підтримки дистанційної роботи та співпраці. Розвиваючись у сфері розваг, ЕР представляють нові можливості для ігор, фільмів, музики та інших видів контенту.

4. Захист даних та конфіденційність користувачів. Необхідно подолати цифровий розрив між різними групами населення, забезпечуючи доступ до електронних ресурсів для всіх.

Отже, розвиток електронних ресурсів в умовах діджиталізації суспільства є нагальною потребою сучасності. Однак, для того щоб реалізувати весь потенціал, необхідно врахувати виклики та проблеми, які можуть виникнути. Ключовим фактором успіху має бути співпраця між урядами, бізнесом та громадянським суспільством.

Працівники бібліотеки ім. Д.І. Чижевського активно удосконалюють функціонування електронних ресурсів в різних напрямках інформаційної діяльності установи, про що свідчить ряд перспективних заходів, серед яких здійснення популяризації довідково-бібліографічних знань та виховання інформаційної культури користувачів шляхом використання різних форм бібліотечної роботи: презентацій, конференцій, тренінгів, вебінарів, комплексних масових заходів; вивчення та задоволення інформаційних потреб користувачів; створення та популяризація бібліографічних посібників краєзнавчого напрямку; виконання бібліотечно-бібліографічних довідок за допомогою підсобних фондів та комп'ютерних технологій; підтримка ділових та партнерських стосунків з місцевими видавництвами, редакціями періодичних видань, всеукраїнськими професійними періодичними виданнями; практичне впровадження нових прогресивних форм обслуговування користувачів та ін. (Додаток Д).

З метою кращого вивчення та задоволення інформаційних потреб користувачів можна запропонувати провести опитування користувачів і тих, хто відвідує бібліотеку, і хто користується онлайн послугами.

Повністю зміст Анкети представлено у Додатку И.

подамо тільки окремі питання і можливі варіанти відповідей.

- З яких джерел ви дізнаєтеся про необхідну літературу?

Запропоновані варіанти відповідей: консультація бібліотекаря; рекомендації викладача; самостійний пошук в каталозі; свій варіант.

- З яких джерел ви дізналися про нові надходження до бібліотеки?

Варіанти відповідей: Е-каталог; друзі; віртуальна виставка на сайті бібліотеки; виставка нових надходжень в читальних залах; викладачі.

- Якому типу ресурсів ви надаєте перевагу?

Варіанти відповідей: електронним; залежить, де є необхідна інформація; традиційним; складно відповісти.

- Чим вас приваблює бібліотека? (позначте за ступенем значущості)?

(Повнота та актуальність фонду. Наявність якісного довідково-бібліографічного апарату, новітніх пошукових систем. Можливість отримати необхідну інформацію з мережі Інтернет. Оперативність та якість обслуговування. Репертуар масових заходів. Професійність бібліотечних працівників Культура обслуговування. Сервіси та умови обслуговування).

Роль анкетування користувачів електронних ресурсів бібліотеки постає у забезпеченні ефективного розвитку бібліотечних послуг. Оскільки забезпечує такі важливі функції, як збір зворотного зв'язку, виявлення рівня задоволеності користувачів, Отримання конкретних зауважень і пропозицій. Таке анкетування дозволяє дати оцінку ефективності діяльності бібліотеки (аналіз, кількість електронних ресурсів чи відповідає потребам різних груп користувачів).

Опитування користувачів дозволяє визначити потреби, оптимізувати послуги, до яких входить модернізація інтерфейсу ЕР, адаптація контенту під потреби конкретної аудиторії. Використання результатів анкетування служить для формування стратегії розвитку бібліотеки; аргументування потреб у додаткових фінансових чи технічних ресурсах. Водночас такий зворотній зв'язок сприяє формуванню довіри та лояльності (демонстрація того, що бібліотека враховує всі побажання і пропозиції); підвищує активність користувачів у взаємодії з бібліотечними ресурсами.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дозволили зробити такі висновки:

Вивчення електронних ресурсів бібліотечних установ є актуальною та затребуваною темою, оскільки в сучасному світі електронні ресурси значно спрощують доступ користувачів до необхідної інформації, сприяють ефективній адаптації до нового інформаційного середовища. Це підтверджують наукові праці О. Воскобойнікової-Гузевої, О. Онищенко, Л. Дубровіної, В. Горового, О. Желай, І. Бородай, Л. Татарчук, Т. Підгайної та ін.

Можливість глибше розкрити тему дослідження, визначити особливості функціонування електронних ресурсів сучасної бібліотеки надало використання групи загальнофілософських, загальнонаукових та спеціальних методів.

Джерельна база, представлена нормативно-правовими документами, робочими документами ОУНБ ім. Д. І. Чижевського, інформацією сайту бібліотеки, дозволила всебічно проаналізувати предмет дослідження та визначити перспективні напрями розвитку електронних ресурсів.

Класифікація електронних ресурсів необхідна в умовах стрімкого збільшення обсягу інформації в цифровому середовищі, оскільки представляє собою інструмент для організації та систематизації цифрових даних, що полегшує використання електронних ресурсів в різних галузях. Класифікування забезпечує чітке упорядкування електронних ресурсів та їх ефективне використання. У дослідженні виокремлено основні характеристики електронних ресурсів, зокрема тип ресурсу, доступність, формат, предметна область, інтерактивність.

Проаналізовано основні етапи розвитку електронних ресурсів книгозбірень України. Бібліотечні електронні ресурси за останні десятиліття пройшли значний шлях розвитку. Від локальних баз даних до інтегрованих глобальних систем доступу до інформації, електронні ресурси стали основним інструментом для забезпечення інформаційних потреб суспільства.

Акцентовано увагу на розвиткові електронних ресурсів у досліджуваній бібліотеці. Схарактеризовано зовнішні та внутрішні електронні ресурси досліджуваної установи. Нині бібліотека ОУНБ ім. Д. І. Чижевського – це

потужний модерний інформаційний центр нашого регіону, який сприяє розвитку освітнього, наукового та культурного потенціалу українського суспільства.

Дослідження інформаційної діяльності ОУНБ ім. Д. І. Чижевського підтверджує, що дана бібліотека активно формує новий імідж сучасного мегакультурного закладу. Детальний аналіз Web-сайту засвідчив активну включеність книгозбірні у процес інформатизації, що включає збільшення оперативності надання онлайн-послуг користувачам, впровадження нових послуг, створення широкого пошукового сервісу.

Порівняльний аналіз бази даних бібліотеки за 2021–2023 роки засвідчив збільшення баз даних з таких позицій: «Періодичні видання»; «Книги ОУНБ ім. Д. І. Чижевського»; «Кооператив каталогу в кіровоградській області». Менше баз даних, порівняно з 2021 р., по відділах краєзнавства; мистецтва; формування фондів; іноземної мови. Не змінилася кількість баз даних по інформаційно-бібліографічному відділу.

Доведено, що ретельне вивчення соціально-демографічного профілю користувачів бібліотеки не лише дозволяє установі залишатися актуальною в умовах цифровізації, але й покращує її роль як інноваційного інформаційного центру сучасності. Аналіз соціально-демографічного профілю користувачів електронних ресурсів ОУНБ ім. Д. І. Чижевського було виконано за такими ознаками, як вік, стать, освітній рівень, соціально-економічний статус, географічне розташування користувачів, технічні навички користування, цілі використання бібліотечної інформації, психологічні аспекти.

Характеристика соціального статусу та кількісного складу користувачів ОУНБ ім. Д. І. Чижевського за 2021 – 2023 роки дозволила виокремити такі основні групи відвідувачів: наукові працівники; працівники держaparату; інженерно-технічні працівники; спеціалісти сільського господарства; працівники освіти та культури; медичні працівники, економісти та фінансисти; інші спеціалісти, робітники, пенсіонери, студенти, школярі. Наукові працівники (965 осіб) відвідали одинадцять відділів бібліотеки. Найбільшу групу відвідувачів представляють пенсіонери – 18004 особи. Вивчення соціального

статусу та кількісного складу користувачів книгозбірні є вагомою підставою для формування ефективної стратегії розвитку установи, навчання та набуття досвіду.

Доведено значний внесок працівників бібліотеки у підвищення інформаційної культури користувачів бібліотеки. Інформаційні ресурси постійно поповнюються, так тільки за пів року було опубліковано 2206 матеріалів, що включають відеоролики, електронні презентації, віртуальні виставки, веб-конференції, огляди книжних новинок тощо.

Зазначено, що дані ресурси були переглянуті понад 566 тисяч разів. До таких електронних ресурсів бібліотеки, як вебсайт та туристичний портал звернулося 46479 відділених користувачів, які відвідали сайт 184544 разів.

Отже, чітко організована робота з електронними ресурсами книгозбірні дозволяє розширити спектр знань, що сприяє формуванню навичок пошуку, відбору та критичного аналізу інформації. Електронні ресурси надають користувачам можливість самостійного доступу до інформації, що сприяє розвитку навичок самостійного навчання та дослідження.

З метою визначення проблем та перспективних напрямів розвитку інформаційних ресурсів бібліотек, здійснено порівняльний аналіз електронних ресурсів ОУНБ ім. Д. І. Чижевського, Львівської Національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника, Наукової бібліотеки ЛНУ імені Івана Франка. Ключовими були такі критерії, як доступність, обсяг і якість контенту, тематично-змістова наповненість, зручність користування платформою, наявність додаткових послуг (наприклад, можливість завантаження до текстових форматів або інтеграція з іншими додатками), терміни підписки або вартість послуги; можливості пошуку та фільтрації інформації.

Користувачі вищезазначених бібліотек отримують інформацію завдяки онлайн-каталогам, електронним бібліотекам і репозитаріям. Бібліотеки пропонують ресурси у різноманітних форматах, таких як електронні книги, наукові статті, мультимедійні матеріали, а також інтерактивні платформи для навчання та досліджень.

Визначено, що Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського має значно ширший тематичний матеріал, що стосується питань історії та культури краю, має широкий спектр інформації для користувачів з питань працевлаштування, навчання, відпочинку. Можна змінювати мову сайту, окрім української, на англійську, французьку, німецьку, італійську, польську та ін. Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника має широкий спектр баз даних, які є у відкритому доступі для користувачів.

Кожна бібліотека має свій регіональний історико-культурний контекст. Бібліотека НБ ЛНУ імені Івана Франка містить інформацію щодо спеціальностей університету, наукові публікації науково-педагогічних працівників університету, навчально-методичні матеріали для здобувачів вищої освіти, матеріали навчально-методичного характеру.

Визначено проблеми розвитку електронних ресурсів бібліотек. Це, зокрема, технічні проблеми, що включають низький рівень технічної підтримки, недостатність кваліфікованих фахівців та ін. Фінансові, правові та ліцензійні проблеми, проблеми організаційного порядку та якісного контенту. Зазначені вище проблеми стають причиною хаотичного впровадження та неефективного використання електронних ресурсів. Їх розв'язання потребує комплексного підходу, який включає в себе поліпшення технічної інфраструктури, збільшення фінансування, розробку чітких правових норм, підвищення рівня цифрової грамотності.

Окреслено перспективні кроки подальшого розвитку бібліотечних електронних ресурсів: зростання обсягів та різноманітності даних, що включає появу нових форматів (віртуальна та доповнена реальність); збільшення хмарних технологій, що забезпечить широкий доступ до електронних ресурсів; розширення можливостей для навчання онлайн та ін.

З метою кращого вивчення та задоволення інформаційних потреб користувачів Обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Д. І. Чижевського запропоновано анкету для користувачів. Опитування дозволить визначити потреби, оптимізувати послуги, до яких входить модернізація інтерфейсу

електронних ресурсів, адаптація контенту під потреби конкретної аудиторії. Зворотній зв'язок допомагає формувати ефективну стратегію розвитку бібліотеки, аргументувати потреби у додаткових фінансових чи технічних ресурсах, підвищувати активність користувачів у взаємодії з бібліотечними ресурсами.

Впровадження перспективних напрямів вимагає спільних зусиль держави, бібліотек, освітніх установ, а також самих користувачів. Важливо інвестувати в розвиток інфраструктури, підвищення цифрової грамотності та створення доступних та якісних електронних ресурсів.

Розвиток бібліотечних електронних ресурсів є невід'ємною частиною сучасного інформаційного середовища. Він сприяє збереженню та поширенню знань, відповідає вимогам цифрової епохи та відкриває нові можливості для навчання, досліджень і спілкування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко І., Баркова О. Електронні ресурси як об'єкт каталогізації: історія питання, термінологія, форматне забезпечення // Бібл. вісн. 2004 .N2. С . 11-22. URL: <http://sas1.at.ua/publ/8-1-0-44>

2. Андрійченко, Наталія. LIBRARIA – цифровий архів української періодики [Електронний ресурс] / Н. Андрійченко // Кіровоград24.com : [сайт]. Текст. і граф. дані. 2019. 23 квітня. URL: <https://kirovograd24.com/culture/2019/04/23/libraria-tsfrovii-arhiv-ukrainskoi-periodiki.htm>. Назва з екрана. Дата звернення: 12.10.2023.

3. В. Барабаш, Л. Глебова, О. Коломієць. Прогресивні напрями інформатизації бібліотек закладів вищої освіти (2015–2020 рр.). *Соціум. Документ. Комунікація* : збірник наукових праць. Серія: «Історичні науки». Переяслав, 2021. Вип. 11. С. 226–245.

4. Барабаш В., Глебова Л., Коломієць О. Інноваційні трансформації бібліотек закладів вищої освіти. *Соціум. Документ. Комунікація*: збірник наукових праць. Серія: «Історичні науки». Переяслав, 2023. Вип. 19. (Категорія «Б»). С. 10–36.

5. Бібліографічний опис електронних ресурсів [Текст] : метод . ред. / Держ.наук. установа << Книжкова палата України імени Івана Федорова >>. К.: Книжк. палата України , 2007. 40 с.

6. Бібліотека і розвиток доступу до правової та соціально значущої інформації : зб. матеріалів Міжнар. наук. конф. "Інноваційна модель наукової бібліотеки ХХІ століття" (Київ, 9-10 жовт. 2012 р.) : дод. до зб. наук. пр. "Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Вип. 33" / Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України ; [наук. ред. Т. Гранчак]. К., 2012. 183 с. : рис., табл. Бібліогр. в кінці ст.

7. Бібліотека як центр збереження інформаційних ресурсів Інтернету : монографія / В. О. Копанєва ; наук. ред. О. С. Онищенко ; НАН України, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. К., 2009. 198 с.

8. Бібліотечна орбіта Кіровоградщини [Текст] : збірник статей / Упоряд. Н.Ф. Калашнікова. Кропивницький : Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського», 2021. Вип. 13. Видавець Лисенко В.Ф. 2021. 204 с.

9. Бібліотечна орбіта Кіровоградщини [Текст]: збірник статей / Упоряд. Н.Ф. Калашнікова. Кропивницький: Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського. Вип. 12. Видавець Лисенко В.Ф. 2020. 300 с.

10. Бородай І, Л. Татарчук, Т. Підгайної. Інформаційні технології в діяльності провідних бібліотек світу та їх використання за умов сучасних комунікацій. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2022. №9. С. 80–91.

11. Бруй О. М. Міжнародні стандарти для створення електронних каталогів: *програма навчального модулю підвищення кваліфікації працівників бібліотек*. 2018. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/24924>.

12. Воскобойнікова-Гузєва О. Модернізаційна стратегія розвитку вітчизняної бібліотечно-інформаційної сфери / О. Воскобойнікова-Гузєва // *Бібліотечний вісник*. 2012. № 5. С. 8–19. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0000000290>

13. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація: монографія / наук. ред. Г. І. Ковальчук ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Академперіодика, 2014. 362 с.

14. Воскобойнікова-Гузєва О. В., Терещенко Н. М. Вектори стратегічного розвитку наукових бібліотек закладів вищої освіти України, Литви, Польщі. *Науково-педагогічні студії*. 2021. Вип. 5. С. 145–160.

15. Волохін О.М. Електронні ресурси сучасної регіональної бібліотеки. Всеукраїнська науково-практична конференція. Кіровоградської ОУНБ ім. Д. І. Чижевського URL: <https://old.library.kr.ua/conference/volokhin.html>

16. Бібліотечна орбіта Кіровоградщини [Текст] : *збірник статей*. Упоряд. Н. Ф. Калашнікова. Кропивницький : Комунальний заклад «Обласна

універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського», 2021. Вип. 13. Видавець Лисенко В.Ф. 2021. 204 с. URL: <https://library.kr.ua/wp-content/uploads/2022/05/orbita13.pdf>.

17. Державна цільова національно-культурна програма створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека – XXI» визначає підвищення ефективності зберігання документів які зберігаються в різних фондах також дає доступ до інформації: від 17 серпня 2011 року №956 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/956-2011-%D0%BF>

18. ДСТУ 2228-93. Система оброблення інформації. Підготовлення і оброблення даних. Терміни та визначення. [чинний від 1994-07-01].

19. ДСТУ 3396.0-96. Захист інформації. Технічний захист інформації. Основні положення. [чинний від 1997-01-01].

20. ДСТУ 2392-94. Інформатизація та документація. Базові поняття. Терміни та визначення. [чинний від 1994-03-29].

21. ДСТУ 7154:2010. Інформація та документація. Принципи бібліографічного упорядкування; [чинний від 01 липня 2010] (на заміну ГОСТУ 8.451-81).

22. Електронні ресурси бібліотек України в інформаційному забезпеченні науки: стан та перспективи розвитку / Г. Шемаєва // [Бібліотечна планета](#). 2006.№4.С.21-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bp_2006_4_6

23. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства [Текст] : [монографія] / [О. С. Онищенко та ін.] ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. К. : НБУВ, 2011. 247 с.

24. Желай О. П. Електронний сервіс сучасної бібліотеки: *монографія*. Желай Оксана ; наук. ред. В. М. Горовий ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Київ, 2021. 208 с.

25. Колоскова Г.В. Електронні колекції документів як складник бібліотечно-інформаційного потенціалу. Вісник Книжкової палати. 2019.№3.С.44-47.

26. Кудря Л. Віртуальна книжкова виставка – нова форма популяризації документів / Л. Кудря // Бібл. планета. 2009. № 1. С. 37-39.

27. Кізян Ольга Іванівна. Електронні бібліотеки України як джерелознавча база наукових досліджень Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тимірязєва. URL: <https://library.vn.ua>

28. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96 ВР. URL: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-ii> (дата звернення: 25.08.2024).

29. «Правила користування...» затверджені Наказом по комунальному закладу «Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського» від 16 серпня 2017 року № 95. URL: <https://library.kr.ua/terms-of-use>.

30. Про авторське право та суміжні права. Закон України зі змінами URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855> (дата звернення: 12.08.2024).

31. Про бібліотеки та бібліотечну справу»: Закон України від 27 січня 1995 р. №7 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 25.05.2024).

32. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 12.06. 2024).

33. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 5 липня 1994 року №80/94 ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 10.05.2024).

34. Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі: Україні Указ Президента: м. Київ від 31 липня 2000 року №928/2000 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/928/2000> (дата звернення 08.06.2024).

35. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року №2657-ХІІ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення 24.09.2024).

36. Про національну програму інформатизації: від 1 грудня 2022 року № 2807-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20> (дата звернення 10.10.2024).

37. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства на 2007-2015pp:від 9 січня 2007 року №537-V URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16> (дата звернення 15.10.2024).

38. Типові правила користування бібліотеками в Україні», затверджені наказом Міністерства культури і мистецтв України № 275 від 05.05.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0449-99> (дата звернення 30.09.2024).

39. Сайт ОУНБ ім. Д.І Чижевського URL: <https://library.kr.ua>

40. Сайт Наукова бібліотека URL: <https://library.btu.kharkov.ua/posluhy/studentam/yak-korystuvatysia-elektronnyumy-resursamy-naukovoi-biblioteku.html>

41.Сайт facebook.com/KirovohradOUNB.

42.Сайт www.youtube.com/@Бібліотекаім.Д.І.Чижевського.

43.Сайт URL: https://www.instagram.com/chizhevsky_krop .

44.Сайт URL: <https://library.kr.ua/terms-of-use>

45.Сайт URL: <https://library.kr.ua> .

46.Сайт URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/6LRJH5GJFCVB7H5EGFR49MNJSB5S4S86698K2UCQCBVAMX9UNA-18096?func=find-c&local_base=eStefanyk&ccl_term=wrд%3Dalldocuments.

47.Сайт URL: <https://library.kr.ua/news/polhromukr/>

48.Сайт URL: <https://library.kr.ua/holosy/>

49.Сайт URL: <https://www.lnulibrary.lviv.ua/>

50.Чекмарьов А.О. Національна система електронних бібліотек / А. О. Чекмарьов, Л.Й. Костенко, Т.П. Павлуша. К., 1988. 50 с.

ДОДАТКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник управління
з питань власності

облдержадміністрації

Т.Липовець

„12” грудня 2005 р.



СТАТУТ

**„ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ
ІМ. Д.І.ЧИЖЕВСЬКОГО”**

ПОГОДЖЕНО

Начальник управління
культури і туризму

облдержадміністрації

Н.Ю.Овчаренко

„14” листопада 2005 р.



м. Кіровоград

I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

- 1.1. Даний статут розроблений відповідно до законодавства України і є документом, який регламентує діяльність обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Д. І. Чижевського.
- 1.2. Статут прийнято із змінами та доповненнями у новій редакції замість статуту зареєстрованого 15 березня 2000 року Реєстраційною палатою Кіровоградської міської Ради №02135 – ІВ – 1.
- 1.3. Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І.Чижевського, яка надалі буде іменуватися „Бібліотека”, є інформаційною, науковою та культосвітньою установою, яка здійснює збирання всіх носіїв інформації, забезпечує вільний доступ до документів, які знаходяться в фондах закладу, їх збереження та використання з метою освіти, інформації та духовного збагачення громадян України, розширення їх світогляду, допомоги у навчанні та виробничій діяльності, дозвіллі.
- 1.4. Бібліотека є правонаступником державного комунального закладу „Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І.Чижевського” (зареєстрованого 15 березня 2000 р. за № 02135-ІВ-1). Ідентифікаційний код – 02219406.
- 1.5. Бібліотека здійснює свою діяльність на основі та відповідно до Конституції України, Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», інших законодавчих актів України та цього Статуту.
- 1.6. Власником бібліотеки є територіальні громади сіл, селищ і міст області в особі Кіровоградської обласної ради.
- 1.7. Кіровоградська обласна рада здійснює свої повноваження через обласну державну адміністрацію, в особі управління культури і туризму облдержадміністрації.
- 1.8. Бібліотека має право укладати угоди, набувати майнові та особисті немайнові права, бути позивачем та відповідачем в суді.
- 1.9. Перевірку діяльності Бібліотеки можуть здійснювати органи, які уповноважені чинним законодавством у межах, наданих їм законодавством повноважень.
- 1.10. Бібліотека за своїм статутом відноситься до категорії комунальних установ.
- 1.11. Юридична адреса:
вул. К. Маркса, 24
м. Кіровоград
Україна
25006

II. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗАВДАННЯ БІБЛІОТЕКИ

- 2.1. З метою гуманізації та інформатизації суспільства, відродження національної культури суверенної демократичної держави України і соціально-культурного розвитку Кіровоградської області бібліотека:
 - виконує роль головної бібліотеки регіону і є інформаційним, культурним, освітнім закладом та науково-дослідною установою;

- забезпечує акумуляцію документально-інформаційних ресурсів;
- формує універсальний за складом бібліотечний фонд з урахуванням пріоритетів суверенної України в координації з іншими науковими, спеціальними бібліотеками і органами науково-технічної інформації м. Кіровограда та області. З максимальною повнотою збирає краєзнавчу літературу, виконує роль міжобласного депозитарію;
- поповнює свій фонд документами шляхом комплектування в установленому порядку;
- веде облік, науково обробляє і систематизує всі види видань, які надійшли до фонду, розкриває їх за допомогою довідково-інформаційних матеріалів та електронного каталогу, здійснює аналітико-синтетичну обробку інформації, створює онлайн каталоги, підтримує власний вебсайт та регіональний інформаційний портал;
- здійснює вилучення з бібліотечних фондів документів у порядку, визначеному Міністерством культури і туризму України;
- створює єдиний для бібліотек області Міністерства культури і туризму України обмінний фонд, веде книгообмін з бібліотеками України та іноземних держав, отримує літературу в дар;
- забезпечує загальнодоступність до бібліотечних фондів і безоплатне надання основних видів бібліотечних послуг, здійснює бібліотечне обслуговування різними формами, якими є абонемент, читальні зали, МБА та комплексне обслуговування підприємств, дистанційне обслуговування засобами телекомунікації;
- розвиває дозвільні форми роботи і організує роботу клубів за інтересами, проводить прем'єри книг, читацькі конференції тощо;
- реалізує повне й оперативне задоволення конкретних інформаційних потреб науки і виробництва, культури і мистецтва;
- забезпечує доступ до світових інформаційних ресурсів;
- сприяє формуванню і розвитку читацьких інтересів та запитів, веде роботу по вихованню культури читання, опановуванню бібліотечно-бібліографічними знаннями;
- здійснює господарську діяльність, встановлює перелік платних послуг згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.1997 р. №534 ;
- координує діяльність бібліотек, надає їм науково-методичну допомогу, аналізує стан бібліотечного обслуговування населення області й прогнозує його розвиток, проводить науково-дослідну роботу в галузі бібліотекознавства;
- є колективним членом бібліотечних асоціацій, має право утворювати громадські ради;
- організує підвищення кваліфікації бібліотекарів області, проводить науково-практичні конференції, семінари, школи передового досвіду та ін., приймає участь у міжнародних заходах з питань бібліотечної справи;
- проводить самостійно і спільно з іншими установами локальні наукові та соціологічні дослідження, бере участь у національних соціологічних і

наукових дослідженнях у галузі бібліотекознавства і впроваджує їх результати у практику;

- розробляє і видає за планом або за замовленням методичні посібники з найбільш актуальних питань бібліотечної справи, інформаційні та бібліографічні видання з краєзнавства, а також з актуальних питань сьогодення, матеріали про передовий досвід бібліотечної роботи;
- впроваджує комп'ютеризацію, засоби автоматизації і механізації, НОП у практику роботи бібліотеки і бібліотек області;
- веде роботу по створенню системи корпоративної каталогізації і використання інформаційних ресурсів.

ІІІ. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ВЛАСНИКА

- 3.1. Повноваження власника щодо управління бібліотекою визначаються в межах законодавства України Статутом бібліотеки.
- 3.2. Бібліотека заснована на спільній власності територіальних громад сіл, селищ і міст області, управління якою здійснює Кіровоградська обласна рада.
- 3.3 Кіровоградська обласна рада здійснює свої повноваження через обласну державну адміністрацію, управління культури і туризму облдержадміністрації, яке разом з бібліотекою:
 - розробляє та погоджує статут бібліотеки;
 - здійснює контроль за фінансово – господарською діяльністю бібліотеки;
 - вносить пропозиції щодо призначення, звільнення директора бібліотеки;
- 3.4. Призначення та звільнення директора бібліотеки здійснюється на підставі рішень обласної ради.
- 3.5. Пропозиції щодо призначення директора бібліотеки, яка є спільною власністю територіальних громад сіл селищ і міст області вносяться на розгляд обласної ради обласною державною адміністрацією за поданням начальника управління культури і туризму обласної державної адміністрації.

ІV. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ БІБЛІОТЕКИ

- 4.1. Бібліотека своєю діяльністю забезпечує реалізацію прав громадян на бібліотечне обслуговування, встановлене законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу».
- 4.2. Бібліотека обслуговує користувачів бібліотеки згідно із правилами користування бібліотекою, розробленими на основі типових правил.
- 4.3. Використання бібліотекою відомостей про користувачів бібліотеки та їх інтереси з будь-якою метою, крім наукової, без їх згоди не допускається.
- 4.4. Бібліотека забезпечує належне зберігання, несе відповідальність за облік, включення до автоматизованих баз даних, а також державну реєстрацію особливо цінних та рідкісних видань.

4.5 Бібліотека зобов'язана звітувати про свою діяльність перед своїми засновниками.

4.6 Бібліотека зобов'язана виконувати відповідні норми та правила, встановлені в галузі бібліотечної справи.

4.7. Основні бібліотечні послуги надаються Бібліотекою безкоштовно.

Права Бібліотеки

4.8. Бібліотека має право самостійно:

- визначати зміст, напрями та форми своєї діяльності;
- здійснювати господарську діяльність, відкривати в порядку, визначеному законодавством, рахунки в установах банків, у тому числі валютні, встановлювати перелік платних послуг відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 05.06.1997 р. №534;
- визначати джерела комплектування своїх фондів;
- встановлювати пільги для окремих категорій користувачів Бібліотеки;
- визначати при наданні користувачам Бібліотеки документів розмір компенсації шкоди, заподіяної користувачами Бібліотеки, у тому числі пені за порушення термінів користування документами;
- визначати умови використання бібліотечних фондів на основі договорів з юридичними та фізичними особами;
- одержувати обов'язковий безоплатний примірник документів, що видаються на території регіону;
- вилучати та реалізувати документи зі своїх фондів відповідно до нормативно-правових актів;
- здійснювати у встановленому порядку співробітництво з бібліотеками та іншими установами і організаціями іноземних держав, вести міжнародний документообмін, бути членом міжнародних організацій, брати участь у реалізації державних і регіональних програм у межах своєї компетенції та програм розвитку бібліотечної справи;
- Бібліотека має право на захист створених нею баз даних, інших об'єктів інтелектуальної власності бібліотеки згідно із законодавством.
- здійснювати іншу діяльність, спрямовану на виконання статутних завдань, яка не суперечить законам.

V. УПРАВЛІННЯ БІБЛІОТЕКОЮ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ДИРЕКТОРА.

5.1. Управління бібліотекою здійснюється директором.

5.2. Директор бібліотеки визначає структуру і встановлює штати за погодженням з управлінням культури і туризму облдержадміністрації.

5.3. Організує роботу бібліотеки на основі одноособовості несе повну відповідальність за виконання поставлених перед бібліотекою завдань і планових показників.

5.4. Забезпечує дотримання законності і дисципліни, створення умов для збереження спільної власності територіальних громад сіл, селищ і міст області, ефективного використання ресурсів бібліотеки для вирішення виробничих завдань, успішної діяльності колективу.

- 5.5. Здійснює заходи, що сприяють розвитку і систематичному вдосконаленню матеріально-технічної бази бібліотеки, запровадженню механізації й автоматизації бібліотечно-бібліографічних процесів.
- 5.6. Діє від імені бібліотеки, представляє її на підприємствах, установах та організаціях різних форм власності.
- 5.7. Розпоряджається грошовими та іншими матеріальними засобами бібліотеки у відповідності з діючим законодавством; укладає договори, організовує і контролює облік і збереження бібліотечних фондів та іншого майна бібліотеки.
- 5.8. Видає накази, затверджує положення про відділи, посадові інструкції, правила користування бібліотекою; подає спільно з профспілковим комітетом на затвердження трудового колективу Правила внутрішнього трудового розпорядку.
- 5.9. Приймає на роботу, робить переміщення та звільнення працівників; застосовує до них засоби заохочення або накладає стягнення згідно з чинним законодавством.
- 5.10. За узгодженням з управлінням культури і туризму облдержадміністрації призначає заступників, головного бухгалтера. Розподіляє обов'язки між ними.
- 5.11. Забезпечує соціальний розвиток колективу; сприяє задоволенню його матеріальних і духовних потреб, реалізації творчих можливостей; аналізує і контролює діяльність підрозділів бібліотеки і співпрацівників.
- 5.12. Організовує підвищення кваліфікації працівників колективу.
- 5.13. За узгодженням із власником списує з балансу обладнання та меблі.
- 5.14. Обов'язки працівників бібліотеки визначаються у відповідності з посадовими інструкціями та правилами внутрішнього розпорядку.
- 5.15. Основним структурним підрозділом бібліотеки є відділ.

Завідуючи відділами:

- Організують діяльність відділів, які очолюють, несуть повну відповідальність за зміст і якість їх роботи, розстановку та використання кадрів, дотримання трудового законодавства, виробничої трудової дисципліни. Правил техніки безпеки, пожежної безпеки, виробничої санітарії у відділах.
 - Діють від імені відділу, представляють його з питань, що входять у компетенцію відділу.
- 5.16. Органом, уповноваженим трудовим колективом виступати від свого імені, є профспілковий комітет. Діяльність профспілкового комітету, визначаються законодавчими актами.
 - 5.17. Основною формою здійснення повноважень трудового колективу є його загальні збори, які скликаються за необхідністю, але не рідше одного разу на рік.
 - 5.18. Загальні збори трудового колективу:
 - ухвалюють Статут бібліотеки, вносять до нього доповнення і зміни;

- розв'язують за необхідністю питання, пов'язані з укладанням колективного договору з адміністрацією;
- затверджують плани соціального розвитку бібліотеки, яким передбачається й цільове використання запланованих та зекономлених коштів, з урахуванням положень колективного договору;
- загальні збори правосильні, якщо присутня більш, ніж половина членів трудового колективу;
- ухвали загальних зборів приймаються звичайною більшістю голосів відкритим або закритим голосуванням, якщо іншого порядку прийняття ухвал з розглянутих питань не передбачено;
- хід зборів протоколюється; постанови загальних зборів доводяться до всіх підрозділів бібліотеки протягом місяця.

5.19. Дирекція бібліотеки при погодженні з профкомом, враховуючи положення колективного договору, визначає надбавки, премії, виділяє матеріальну допомогу.

5.20. Директор має право приймати будь-які рішення і виконувати будь-які управлінські функції, що відповідають положенням цього Статуту, крім ухвал і функцій, що належать до виняткової компетенції загальних зборів працівників. Власник майна не має права втручатись в оперативну діяльність керівника бібліотеки.

VI. МАЙНО ТА КОШТИ БІБЛІОТЕКИ

6.1. Майно бібліотеки є спільною власністю територіальних громад сіл, селищ і міст області і передано бібліотеці обласною радою в постійне користування на правах оперативного управління.

6.2. Здійснюючи право оперативного управління майном, бібліотека користується та розпоряджається зазначеним майном на свій розсуд, вчиняючи щодо нього будь-які дії, що не суперечать цьому статуту.

6.3. Майно бібліотеки становлять основні фонди та інші матеріальні цінності, вартість яких відображається в балансі бухгалтерії бібліотеки.

6.4. Бібліотека не має права без згоди власника продавати, передавати та надавати в оренду засоби виробництва та інші матеріальні цінності. Списання майна здійснюється згідно з установленим порядком.

6.5. Майно, що передане в оперативне управління бібліотеці, не підлягає вилученню або передачі будь-яким підприємствам, установам і організаціям, крім випадків передбачених законодавством України. Збитки завдані бібліотеці внаслідок порушення її майнових прав іншими юридичними та фізичними особами, відшкодовуються, відповідно до діючого законодавства України;

6.6. Фінансова – господарська діяльність бібліотеки здійснюється на основі кошторису, який затверджується управлінням культури і туризму Кіровоградської облдержадміністрації.

VII. ПОРЯДОК ЗВІТНОСТІ, КОНТРОЛЮ ЗА ЗДІЙСНЕННЯМ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- 7.1. Бібліотека відповідно до чинного законодавства України, складає затверджені форми місячної, квартальної та річної звітності та подає їх до органів, яким законодавством України надані відповідні права.
- 7.2. Бібліотека самостійно здійснює оперативний, бухгалтерський та фінансовий облік своєї роботи, веде статистичну звітність, згідно з встановленими нормами, подає її в установленому порядку до органів, яким законодавством України надано право контролю за відповідними напрямками діяльності.
- 7.3. Директор та головний бухгалтер бібліотеки несуть персональну відповідальність за достовірність бухгалтерської та статистичної звітності.

VIII. ПОРЯДОК РЕОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЛІКВІДАЦІЇ БІБЛІОТЕКИ

- 8.1. Ліквідація та реорганізація бібліотеки здійснюється згідно з чинним законодавством.
 - 8.2. Реорганізація (злиття, приєднання, виділення, поділ, перетворення) та ліквідація бібліотеки відбувається на підставі рішення власника.
 - 8.3. Заходи щодо реорганізації та ліквідації бібліотеки здійснює орган уповноважений власником
 - 8.4. Бібліотека ліквідується:
 - 8.5. За рішенням власника або органу уповноваженому власником.
 - 8.6. При реорганізації закладу вивільненим працівникам гарантується додержання їх прав та інтересів відповідно до трудового Законодавства України.
 - 8.7. При перетворенні закладу в інший заклад, який щойно виник до нього переходять усі майнові права і обов'язки колишнього закладу.
 - 8.8. Ліквідація бібліотеки вважається завершеною і вона припиняє свою діяльність з моменту внесення запису про це до єдиного державного реєстру підприємств установ і організацій України.
-

ЕЛЕКТРОННІ БАЗИ ДАНИХ

№№	БД	Відділ	у т.ч.	Виконання	Виконання
			назва БД	2022	2021
1.	Власні				
		ВКАТ	БД "Книги ОУНБ ім. Д.І.Чижевського"	4095	3810
		ІБВ	БД періодичних видань ОУНБ	11548	7668
		ВКАТ	БД ЕЛІВ	47	126
		ІБВ	БД Краєзнавство	0	226
		ІБВ	КРКК	0	10505
		ВОК	БД періодичних видань ОУНБ	403	602
		КР	КРКК	6014	2015
		КР	БД Краєзнавство	1827	2305
		ВМОЗ	БД періодичних видань ОУНБ	1800	1767
		ВВЛ	БД періодичних видань ОУНБ	471	664
		РК	БД періодичних видань	709	1370
		ВМ	БД періодичних видань	92	173
		ВДІМ	БД відділу іноземних мов	233	161
		ВДІМ	БД іноземної періодики	1005	1413
		СЗЧ	База даних читачів	12124	12049
		ВФФ	База даних періодичних видань	3755	6670
		ВФФ	База даних комплектування	2016	4236
			Редагування	66891	72418
		Всього		113030	128178

АВТОМАТИЗАЦІЯ ТА КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНИХ ПРОЦЕСІВ -2022

№ п/п		2022	2021
1.	Загальна кількість комп'ютерів	135	134
2.	Кількість робочих місць для бібліотечних працівників	86	85
3.	Кількість робочих місць для читачів	49	49
4.	Кількість робочих місць, підключених до Інтернет	119	126
5.	Кількість робочих місць в Інтернет-центрі	18	18
6.	Бібліотечне програмне забезпечення	ІРБІС	ІРБІС
7.	Кількість електронних баз даних	31	33
8.	Кількість баз даних онлайн каталогу	16	16
9.	Кількість документів, представлених на веб-сайті бібліотеки (статей, анонсів, звітів про заходи), в т.ч.	655	316
	• оцифрованих видань	834	794
10.	Кількість користувачів веб-сайту + туристичний	46479	35857
11.	Кількість переглянутих сторінок на веб-сайті бібліотеки http://www.library.kr.ua + туристичний	184544	152056

**ПРАВИЛА КОРИСТУВАННЯ КОМУНАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ «ОБЛАСНА
УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ІМ. Д.І.ЧИЖЕВСЬКОГО»**

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Правила користування комунальним закладом «Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І.Чижевського» (надалі – Бібліотекою) регулюють відносини бібліотеки з користувачами, визначають їх права і обов'язки згідно з Конституцією України, законами України «Про інформацію», «Про захист персональних даних», «Про бібліотеки і бібліотечну справу»; постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року №493 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2011 року №1271», наказом Міністерства культури України від 01 грудня 2015 року №1004/1113/1556 «Про затвердження Порядку визначення вартості та надання платних послуг закладами культури, заснованими на державній та комунальній формі власності», «Типовими правилами користування бібліотеками в Україні», затвердженими наказом Міністерства культури України від 19 квітня 2017 року № 340; постановою Міністерства охорони здоров'я України №16 від 09 травня 2020 року «Про затвердження Тимчасових рекомендацій щодо організації протиепідемічних заходів при здійсненні дозволених видів діяльності, які передбачають приймання відвідувачів в офісних приміщеннях, на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) та Статутом бібліотеки.

1.2. Бібліотека у порядку, передбаченому її Статутом та Типовими правилами користування бібліотеками в Україні, визначає зміст, напрями і конкретні форми своєї діяльності.

1.3. Бібліотека, як інформаційно-бібліографічний, культурно-просвітницький і науково-допоміжний соціальний інститут, забезпечує збирання, збереження і загальнодоступність документально-інформаційних ресурсів (книг, документів та інших носіїв інформації, електронних інформаційних ресурсів, розміщених на веб-сайті бібліотеки: <https://library.kr.ua>), свободу вибору літератури та сучасні форми інформаційного забезпечення користувачів.

1.4. Бібліотека забезпечує державні гарантії громадянам щодо безкоштовності основних видів бібліотечних послуг. Платні послуги надаються за запитом користувачів; розмір оплати та перелік додаткових платних послуг визначаються адміністрацією у відповідності із Законом України „Про бібліотеки і бібліотечну справу” № 32/95-ВР від 27.01.1995 р. із змінами та доповненнями, станом на 01.01.2017 р.; Постановою КМУ від 12 липня 2017 р. № 493 „Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2011р. №1271”, Наказом “Про затвердження Порядку визначення вартості та надання платних послуг закладами культури, заснованими на державній та комунальній формі власності” від 01.12.2015 р. № 1004/1113/1556.

1.5. Бібліотека, орієнтована на принципи інтелектуальної свободи, гарантує громадянам, підприємствам, установам, організаціям право на доступ до бібліотечних фондів, до інформації, розміщеної на веб-сайті бібліотеки (<https://library.kr.ua>), одержання бібліотечних послуг.

1.6. Бібліотека, керуючись принципами наукового формування фонду, гуманності і демократизації суспільства, гарантує збереження творів друку незалежно від політичних, релігійних переконань авторів.

1.7. Бібліотека, згідно з Законом України „Про захист персональних даних”, не допускає використання даних про читачів з будь-якою метою та зберігає таємницю запитів читачів.

1.7.1. Бібліотека здійснює обробку персональних даних з метою забезпечення врегулювання майнових відносин з користувачами, пов'язаних з бібліотечним обслуговуванням (за потреби), та для складання статистичної звітності.

1.8. Реєстрація віртуальних користувачів, яким послуги надаються виключно через веб-сайт бібліотеки, здійснюється без використання персональних даних.

II. ПРАВА КОРИСТУВАЧІВ

2.1. Користувачами бібліотечних послуг є: юридичні й фізичні особи України, зарубіжних країн та особи без громадянства. На бібліотечне обслуговування мають право: кожний громадянин незалежно від соціального походження й майнового стану, расової й національної приналежності, статі, освіти, мовних ознак, віросповідання, місця проживання, а також підприємства, установи, організації.

Право користування абонементом надається виключно мешканцям м. Кропивницького з 16-річного віку при наявності паспорта з місцевою реєстрацією, а також громадянам з тимчасовою реєстрацією – студентам навчальних закладів обласного центру.

Інші особи мають право користуватися усіма послугами бібліотеки, крім абонементу.

Громадяни, які не досягли 18-річного віку, записуються до бібліотеки за свідоцтвом про народження або документом, що засвідчує їх особу та за згодою батьків чи інших законних представників і мають право користуватися усіма послугами бібліотеки, крім абонементу.

Право на безкоштовне оформлення **постійних** реєстраційних документів мають: учасники Великої Вітчизняної війни, люди з фізичними обмеженнями, „чорнобильці”, воїни-інтернаціоналісти, учасники АТО, діти-сироти на підставі відповідних документів.

Учасники бібліотечних масових заходів, які проводяться у відділах обслуговування відповідно до річного плану роботи бібліотеки та віддалені користувачі, які реєструються дистанційно на вебсайті бібліотеки, мають право на **безкоштовне** оформлення **тимчасових** реєстраційних документів.

Право на пільговий запис – 50% вартості **постійного** реєстраційного документа та документа при переєстрації, мають пенсіонери за віком та учні, які не досягли 16 років.

Працівники закладів культури, соціальні партнери, які реалізують спільні з бібліотекою проекти, учасники бібліотечних акцій, Днів відкритих дверей мають право на пільгове оформлення **постійних** реєстраційних документів під час проведення заходів.

Випускники Міжнародних освітніх програм, учасники Міжнародних наукових досліджень та обмінів користуються бібліотечними послугами на загальних умовах.

2.2. Формами бібліотечного обслуговування є: абонемент, читальний зал, міжбібліотечний абонемент (далі МБА), Інтернет-центр, а також обслуговування за межами бібліотеки (бібліотечні пункти, пересувні бібліотеки, літній читальний зал, вікно видачі замовлень під час карантину).

2.3. Користувачі бібліотеки мають право отримувати безоплатну інформацію про склад бібліотечних фондів, консультаційну допомогу в пошуках джерел інформації, брати участь у читальних конференціях, інших масових заходах та акціях, які проводить бібліотека, відвідувати виставки, що проводяться у бібліотеці та входити до читальних рад.

2.4. Користувачі мають право одержати для опрацювання за межами бібліотеки одноразово не більше 7 документів (у т.ч. документів на нетрадиційних носіях інформації – CD та DVD – 2 одиниці). При цьому друковані документи (книги, журнали тощо) видаються користувачам на термін до 30 днів, літературу, пов’язану з навчальним процесом, а також CD та DVD – на термін до 14 днів). У разі відсутності в бібліотечному фонді потрібних документів, користувач має право отримати їх (або копії) з інших бібліотек через МБА (послуга платна).

Відділ рідкісних і цінних документів працює в режимі читального залу і має особливі правила користування, які знаходяться у відділі.

У відділі документів іноземними мовами книги (художня література) можна отримати на термін до 30 днів, а документи з фонду проекту “Заочний абонемент” Інституту Гете – на термін до 14 днів.

Відділ зберігання основного фонду припиняє виконання замовлень користувачів за півгодини до завершення роботи бібліотеки. На виконання замовлення користувача на літературу відводиться до 20-ти хвилин.

Довідки щодо порядку користування бібліотекою та режиму її роботи надає сектор реєстрації читачів та контролю, черговий адміністратор.

2.5. Користувачі мають право виносити документи за межі бібліотеки, якщо вони записані у формулярі відділу міського абонементу або відділу документів іноземними мовами. Термін користування документами на прохання користувача може бути продовжений, якщо на них відсутній попит інших користувачів.

2.6. Рідкісні та цінні документи, довідкові видання, а також видання, одержані по МБА, видаються для користування тільки у читальних залах.

2.7. У відділах обслуговування виділені робочі місця для надання користувачам вільного доступу до Інтернет.

2.8. Користувачі бібліотеки мають право оформити попереднє замовлення на отримання книг з відділів абонементу та відділу документів іноземними мовами через вебсайт бібліотеки, електронну пошту відділів або за телефонами (0522) 32-16-52. Попереднє замовлення здійснюється за три дні до отримання документів. Одержати попередньо замовлені документи можна у вікні видачі літератури за встановленим часом, який повідомляється користувачеві завчасно.

2.9. Про зміну режиму роботи бібліотеки користувачі отримують інформацію з вебсайту бібліотеки, зі сторінок у соціальних мережах, зокрема «Фейсбук», «Твіттер», «Інстаграм», а також через оголошення на інформаційній дошці бібліотеки.

III. ОBOB'ЯЗКИ КОРИСТУВАЧІВ.

3.1. Для запису до бібліотеки та оформлення реєстраційних документів користувачів бібліотеки (на 12 календарних місяців) фізичні особи пред'являють документ, що посвідчує особу, та заповнюють реєстраційну картку (формуляр), в якій зазначають прізвище, ім.'я та по батькові, місце проживання, освіту, контактний телефон.

Відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» також надається письмова згода користувача на обробку персональних даних.

Документ, що засвідчує особу, (нотаріально завірена копія) пред'являється також щороку в період оформлення реєстраційних документів та при перереєстрації (під час першого візиту в новому році).

Під час запису до бібліотеки користувач має ознайомитися з Правилами користування комунальним закладом «Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І.Чижевського».

Громадяни можуть оформити тимчасово:

- безкоштовні реєстраційні квитки з метою отримання консультації про наявність документів у фондах бібліотеки, відвідування масових заходів та виставок;
- платні реєстраційні квитки для користування фондами читальних залів строком на один день.

Безкоштовну тимчасову реєстрацію віддаленого користувача можна оформити на вебсайті бібліотеки один раз на добу для користування окремими бібліотечними сервісами та інформаційними послугами.

Для тимчасової реєстрації пред'явлення документів, що засвідчують особу, не є обов'язковим. Але громадянин повинен надати необхідну інформацію про себе для оформлення реєстраційних документів.

У разі зміни місця проживання та зміни прізвища, зазначеного в паспорті, користувач повинен негайно повідомити про це бібліотеку.

Примітки: Ксерокопії, фотокопії, скановані копії, що засвідчують особу громадянина, при оформленні реєстраційних документів користувачів не приймаються.

3.2. Обслуговування користувачів у читальних залах, у відділі міського абонементу та Інтернет – центрі здійснюється тільки у разі наявності читацького квитка.

3.3. У разі втрати читацького квитка користувач повинен заявити про втрату в бібліотеку, відшкодувати його вартість і отримати дублікат читацького квитка. При оформленні дублікату читацького квитка громадянин повинен пред'явити документ, що засвідчує його особу. Передавання читацького квитка іншій особі, користування квитком іншого читача, а також користування одним квитком двома і більше особами не дозволяється.

3.4. Користуючись документами з бібліотечного фонду, читач повинен дбайливо ставитися до них; при одержанні документів має перевірити їхню кількість та наявність пошкоджень, в разі виявлення дефектів – попередити про це бібліотекаря, який зобов'язаний зробити на документах відповідну позначку. В іншому разі відповідальність за виявлені у книгах дефекти несе користувач.

3.5. За кожний документ, одержаний у відділі абонементу, користувач ставить підпис у читацькому формулярі. Повернення користувачем документів засвідчується підписом бібліотекаря. В разі порушення терміну користування встановлюється платне продовження терміну або стягується пеня.

3.6. Користувач, який втратив або пошкодив документ з фонду бібліотеки, повинен замінити його аналогічним чи документом, визнаним бібліотекою рівноцінним, або відшкодувати збитки вартості документа, яку визначає комісія з оцінки документів, отриманих в дарунок бібліотеці. У разі пошкодження або втрати документа, одержаного через МБА, користувач за домовленістю з бібліотекою-фондоутримувачем повинен замінити його аналогічним документом (чи копією) або внести кратне грошове відшкодування вартості документа. Розмір відшкодування визначається бібліотекою в залежності від цінності видання.

3.7. За втрату або псування документа з фонду бібліотеки неповнолітнім користувачем відповідальність несуть його батьки, навчальний заклад чи установа, під наглядом яких він перебуває.

3.8. Користувачі несуть відповідальність за несанкціоноване використання створених бібліотекою баз даних та інших об'єктів інтелектуальної власності згідно із законодавством.

3.9. Користувачі в бібліотеці повинні поводитись етично і тактовно. Особи в нетверезому стані до бібліотеки не допускаються. Палити, вживати алкогольні та слабоалкогольні напої в бібліотеці не дозволяється.

3.10. Розмовляти по мобільному телефону у читальних залах не дозволяється. Для розмов по мобільному телефону, для приймання їжі існують спеціально відведені місця відпочинку у холах бібліотеки.

3.11. При відвідуванні бібліотеки читачі зобов'язані здавати до гардеробу верхній одяг, портфелі, пакети, папки, сумки за розміром, що перевищують розмір аркуша паперу формату А4 та інші речі; і пред'явити черговому читацькій квиток. Відповідальність за гроші, документи та цінні речі працівники гардеробу не несуть.

3.11.1. Під час роботи бібліотеки у карантинному режимі відвідувачі допускаються до приміщення бібліотеки виключно у захисних масках, не більше 2-х осіб одночасно.

3.11.2. До приміщення бібліотеки не допускаються відвідувачі, які мають ознаки захворювань верхніх дихальних шляхів (кашель, чхання, ускладнене дихання, лихоманку, нежить).

3.11.3. У приміщенні бібліотеки та за її межами (на прибудинковій території, або в черзі до вікна видачі літератури) відвідувачі повинні знаходитись один від одного на соціальній дистанції – 1,5-2 метри.

3.11.4. При дозволений роботі у відділах читальних залів допускається кількість відвідувачів із розрахунку – 1 особа на 5 кв.м., включаючи бібліотекаря, що обслуговує. Термін однократного перебування у читальному залі становить до 45 хв, в Інтернет-центрі – до 30 хв щоденно. Санітарне провітрювання приміщень читальних залів здійснюється по 15 хв кожної години. Санітарне оброблення комп'ютерів антисептичними засобами здійснюється після кожного користувача.

3.12. У разі виникнення непередбачених обставин (аварії, відключення електроенергії, водопостачання, опалення тощо), що перешкоджають нормальному функціонуванню бібліотеки та не дозволяють обслуговувати користувачів, за розпорядженням директора бібліотеки припиняється обслуговування або скорочується його час.

3.13. Користувач, який порушує правила користування бібліотекою, позбавляється права відвідувати її на термін, що визначається адміністрацією бібліотеки. Матеріали про злісне порушення правил користування бібліотекою можуть бути передані до суду згідно з чинним законодавством України.

ІV. ОBOB'ЯЗКИ БІБЛІОТЕКИ З ПИТАНЬ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ.

4.1. «Правила користування комунальним закладом «Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І.Чижевського» розміщується у холі I поверху на Секторі реєстрації користувачів та на веб-сайті Бібліотеки (<https://library.kr.ua>).

4.2. Бібліотека створює умови для користування бібліотечним фондом, роботи у відділах бібліотеки, працівники бібліотеки надають допомогу в доборі потрібних документів.

4.3. Працівники бібліотеки дбають про культуру обслуговування користувачів.

4.4. Працівники бібліотеки сприяють формуванню у користувачів потреби в інформації, користуванні інформаційними ресурсами, підвищенню культури читання.

4.5. Бібліотека задовольняє потреби громадян регіону в створенні при бібліотеці читацьких об'єднань, клубів за інтересами.

4.6. Працівники бібліотеки систематично здійснюють контроль за своєчасним поверненням до бібліотеки виданих користувачам документів.

4.7. Працівниками бібліотеки враховуються читацькі запити при формуванні фонду, проведенні масових заходів, запровадженні нових бібліотечних послуг та сервісів з використанням віддалених інформаційних ресурсів та інноваційних технологій тощо.

4.8. Статистичний облік кількості користувачів здійснюється Бібліотекою щороку. До облікових даних вноситься інформація про користувачів, які протягом звітного періоду звернулись до бібліотеки не менше одного разу.

4.9. Бібліотека публікує звіти про свою діяльність на власному веб-сайті (<https://library.kr.ua>).

Правила користування...» затверджені

Наказом по комунальному закладу «Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського» від 16 серпня 2017 року № 95.

Звіт

про діяльність комунального закладу «Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського у 2023 році

Основні показники виробничої діяльності

<i>Найменування показників</i>	<i>план</i>	<i>виконання</i>	<i>%</i>
Кількість користувачів	36000	39217	<u>109%</u>
Відвідування бібліотеки	170000	182626	<u>108%</u>
Видача документів	700000	716196	<u>102%</u>

Основні показники звітного періоду перевиконані. За єдиною реєстрацією до бібліотеки записано 12089 користувачів – 101 % від плану.

Фонди бібліотеки поповнились на 4818 документів, 86% українською мовою. Працівниками сектору обмінних фондів розподілене по бібліотеках області 6137 примірників книжкової продукції. За бюджетні кошти здійснено придбання 444 примірника книг, передплату на II півріччя 2023 року та 177 назв періодичних видань на I півріччя 2024 року. Станом на 01 січня 2024 року бібліотечні фонди .

За 2023 рік працівниками відділів обслуговування бібліотеки надано читачам 15861 бібліографічна довідка, за допомогою Інтернет виконано 4066 довідок, а також 673 довідки з електронного урядування.

З січня по грудень працівниками структурних підрозділів бібліотеки було проведено 3335 масових заходів з популяризації документів, інформаційно – просвітницьких, дозвіллевих, які відвідали 53800 осіб, в т. ч. з числа ВПО. Цей показник на 1265 заходів перевищує минулорічний. Також проведено 222 заходи з використанням прямих трансляцій, співглядачами яких віддалено стали 21776 учасників. Загалом відео ресурси з заходами бібліотеки на ютуб каналі та у соціальних мережах були переглянуті 56360 разів. Дитяча точка СПІЛЬНО протягом року активно працювала. Облаштування та забезпечення діяльності цього майданчика для дозвілля та розвитку дітей, активних заходів для родин з дітьми стало можливим в партнерстві з благодійним фондом «Безпечне майбутнє» за підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ). З початку року на точці проведено 1198 заходів (майстер – класи та інтерактивні заходи), психосоціальну допомогу отримали 21448 дітей та їх батьків, в т.ч. ВПО.

Працівники бібліотеки у партнерстві з Обласним жіночим інформаційним центром під егідою Всесвітнього фонду допомоги дітям-сиротам (WWO) реалізували програму «Діти України і війна. Кропивницький». Програма WWO Children of Ukraine передбачає навчально-розвиткові заняття для дітей від трьох до шести років в інноваційному форматі Element of Play, який розробили фахівці WWO. Теми занять різноманітні: будинок і меблі, фігури, транспорт, кухня, їжа, тварини, музичні інструменти, тобто те, що діти пізнають у цьому віці. Наразі до програми долучено 8 груп дітей (3 групи – в ОУНБ ім. Д.І. Чижевського, по одній групі в ОДБ ім. Т.Г. Шевченка, в МЦБС м. Кропивницького, 2 групи у Дитячій бібліотеці МЦБС м. Олександрії, з вересня почали роботу з дітьми на локації у м. Знам'янка.

ЗВІТ

**про діяльність комунального закладу «ОУНБ ім. Д.І. Чижевського»
у 2022 році**

Основні показники виробничої діяльності

<i>Найменування показників</i>	<i>план</i>	<i>виконання</i>	<i>%</i>
Кількість користувачів	36000	38013	106%
Відвідування бібліотеки	170000	177309	104%
Видача документів	700000	714193	102%

Основні показники звітнього періоду виконані, спостерігається позитивна динаміка у порівнянні з минулим роком.

Фонди бібліотеки поповнились на 2737 документів, 83% яких становлять надходження українською мовою. До сектору обмінних фондів надійшло 9143 примірники документів з видавництв України. Розподілені по бібліотеках області 21750.

За звітний період працівниками відділів обслуговування бібліотеки надано читачам 16253 бібліографічних довідки, за допомогою Інтернет виконано 5088 довідок, в т. ч. 964 послуги з електронного урядування.

Поповнювались онлайнві ресурси бібліотеки. Протягом шести місяців опубліковано 2206 матеріалів, а саме: відеоролики, електронні презентації, віртуальні виставки, вебконференція, огляди книжних новинок тощо. Ці ресурси були переглянуті понад 566 тисяч разів. До електронних ресурсів бібліотеки: вебсайт та туристичний портал звернулось 46479 відділених користувачів, які відвідали сайт 184544 разів.

До електронних баз даних бібліотеки внесені 113030 описів, у т. ч. відредаговано 67171 електронний запис. Регіональний інформаційний ресурс КРКК поповнився на 7841 анотований опис газетних статей.

Науково-методична діяльність на початку року була сконцентрована на прийманні та аналізі річних звітів бібліотек області. Протягом року постійно проводився моніторинг діяльності бібліотек 49 територіальних громад, надавалася методична допомога щодо організації діяльності центральних бібліотек у 49 ТГ, відповідно до нового адміністративно-територіального устрою, консультування з ведення документації бібліотек як юридичних осіб, ведення звітності тощо.

Для бібліотечних фахівців області проведено 14 навчально-методичних вебінарів, у яких взяли участь 623 бібліотекара публічних бібліотек 49-ти територіальних громад.

У серпні-вересні проведено два обласних семінари-тренінги за темами: «Блогінг під час війни: нові виклики», «Арт-терапевтичні засоби відновлення під час війни». Учасниками семінарів стали 60 представників територіальних громад області: бібліотекарі, представники органів місцевого самоврядування, працівники клубів, громадські активісти, в т. ч. ВПО, що проживають на Кіровоградщині.

Звіт про діяльність державних, публічних бібліотек, централізованих бібліотечних систем (ЦБС), що віднесені до сфери управління Міністерства культури і туризму України

Подають	Термін подання
Бібліотеки централізованої бібліотечної системи - ЦРБ, бібліотеки, що не входять до складу ЦБС - відділам культури і туризму районних державних адміністрацій	до 20 січня
Відділи культури і туризму районних державних адміністрацій зведену інформацію району (місту) – Міністерству культури і мистецтв Автономної Республіки Крим, Головному управлінню культури і мистецтв Київської міської державної адміністрації, Головному управлінню культури і туризму обласних та Севастопольської міської державних адміністрацій	до 1 лютого
Республіканські, обласні бібліотеки, центральні міські бібліотеки міст Києва та Севастополя – Міністерству культури і мистецтв Автономної Республіки Крим, Головному управлінню культури і мистецтв Київської міської державної адміністрації, управлінню культури і туризму обласних та Севастопольської міської державних адміністрацій	до 1 лютого
Національні, державні бібліотеки, Міністерство культури і мистецтв Автономної Республіки Крим, Головне управління культури і мистецтв Київської міської державної адміністрації, управління культури і туризму обласних та Севастопольської міської державних адміністрацій зведену інформацію по регіонах – Міністерству культури і туризму України та головним управлінням статистики в Автономній Республіці Крим, областях, місті Києві та Управлінню статистики в місті Севастополі	до 10 лютого
Міністерство культури і туризму України зведену інформацію про заклади системи Міністерства культури і туризму України та по регіонах – Державному комітету статистики України	до 15 березня

Респондент

Найменування КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД „ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ІМ.Д.І.ЧИЖЕВСЬКОГО”

2

I. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА

Код рядка	Загальна площа приміщень бібліотеки (кв. м)	У т. ч.		Кількість пунктів бібліотечно-обслуговування (од.)	Кількість місць	Характеристика приміщення				Кількість технічних засобів			Засоби зв'язку		
		для зберігання фондів	для обслуговування			майнова		технічна		оргтехніка			кількість телефонних номерів	кількість факсів	кількість електронних
						на праві оперативного управління	орендоване	потребує капітального ремонту	аварійне	комп'ютери	копіювальні-розмножувальні на техніці	мультимедійне обладнання			
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
01	8313	3098	2043	1	380	1	-	1	-	135	41	23	2	1	55

II. КОРИСТУВАЧІ, ВІДВІДУВАННЯ, ЗВЕРНЕННЯ ДО БІБЛІОТЕКИ

(тис. осіб з одним знаком після коми)

Код рядка	Кількість користувачів в протягом року (усього)	Кількість зареєстрованих користувачів, згідно з єдиною реєстраційною картотекою (протягом року)	Кількість зареєстрованих користувачів за віком					Кількість відвідувань бібліотеки протягом року (усього)	У т.ч. кількість звернень на веб-сайт бібліотеки	Кількість відвідувань масових заходів, організованих бібліотекою
			до 15 років	у т.ч. до 7 років	15 – 17 років	18-21 рік	від 22 років			
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
01	38,0	12,1	0,4	-	0,3	5,3	6,1	223,8	46,5	38,4

3

Продовження форми №6 - НК

III. ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ БІБЛІОТЕЧНИХ ФОНДІВ

(тис. примірників з двома знаками після коми)

Код рядка	Усього документів бібліотечного фонду (сума гр.2- 5)	Із загальної кількості примірників										
		за видами					за мовами					
		книги	періодичні видання	аудіовізуальні матеріали	електронні видання	українською	російською	мовами національних меншин			іноземними мовами	
								(указати)				
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Надійшло примірників	01	2,73	1,97	0,76	-	-	2,26	0,37	0,04	-	-	0,06
Вибуло примірників	02	10,32	9,95	0,37	-	-	1,55	8,77	-	-	-	-
На кінець звітного року (усього)	03	771,87	547,11	207,73	11,46	5,57	215,40	515,83	0,50	-	-	40,14
Видано примірників (усього)	04	714,20	423,23	290,14	0,16	0,67	554,38	92,28	-	-	-	67,54
з них дітям до 15 років	05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

4

IV. ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ.

ДОВІДКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ. МІЖБІБЛІОТЕЧНИЙ АБОНЕМЕНТ

Код рядка	Електронні ресурси		Інформаційне обслуговування			Міжбібліотечний абонемент		
	обсяг власних електронних баз даних (тис. записів) - бібліографічних-	з них записів у електронному каталозі	користувачів (усього осіб) (абонентів)	з них індивідуальних	Загальна кількість звернень (задоволених запитів)	кількість користувачів міжбібліотечного абонементу (абонентів)	кількість виданих документів іншим бібліотекам	кількість отриманих документів з інших бібліотек
A	1	2	3	4	5	6	7	8
01	1491,06	1360,1	6029	21	16253	2	41	7

V. ПЕРСОНАЛ БІБЛІОТЕКИ

Код рядка	Загальна кількість працівників (осіб)	Кількість працівників бібліотеки	3 них мають освіту				Кількість працівників бібліотек, які мають стаж бібліотечної роботи				Із загальної кількості працівників бібліотек (гр. 2) працюють	
			повну вищу	у т. ч. вищу спеціальну	базову вищу	у т. ч. спеціальну	до 3 років	3-9 років	10 – 20 років	понад 20 років	повний робочий день	неповний робочий день
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
01	126	91	77	35	14	11	10	12	18	51	89	2

VI. НАДХОДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ

(тис. грн. з одним знаком після коми)

Код рядка	Загальна сума надходжень за рік (гр.2-7)	У т.ч.								
		усього	кошти загального фонду				кошти спеціального фонду			
			з них				усього	з них		
			на оплату праці	на комплектування фондів	на поточний і капітальний ремонт	на придбання основних засобів		надання платних послуг	благодійні, спонсорські внески	інші джерела
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
01	20975,5	20472,3	14555,5	237,4	339,8	0	503,2	79,9	200,3	223,0

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ЗА СТРУКТУРНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ БІБЛОТЕКИ

№	КАТЕГОРІЯ КОРИСТУВАЧІВ	ВІДДІЛИ БІБЛОТЕКИ													Всього
		АБ	ВОК	ВВЛ	ВМ	ВДІМ	КР	РК	МБ	ІБВ	НМВ	ВМОЗ	Щ		
	Наукові працівники (1а)	2022	55	207	155	96	184	131	11	2	23		51	50	
		2021	53	301	116	105	179	143	8	3	42		41	42	
	Працівники держaparату (1б)	2022	9	111	74	4	26	17	0		3		17	100	
		2021	11	38	59	0	58	19	0		4		3	63	
	Інженерно-технічні (1в)	2022	576	586	746	222	241	175	48		147		223	289	
		2021	624	728	743	185	166	130	52		140		155	300	
	Спеціалісти с/г (1г)	2022	33	46	73	13	22	24	14		12		19	42	
		2021	12	56	58	0	21	14	9		13		20	20	
	Працівники освіти (1д)	2022	789	1507	791	357	600	405	60		202		334	326	
		2021	882	1871	899	300	642	513	59		224		289	456	
	Працівники культури (1е)	2022	395	592	352	405	349	351	72		107	150	172	66	
		2021	356	705	371	373	293	465	71		183	151	158	178	
	Медичні працівники (1ж)	2022	254	324	112	140	125	73	20		60		221	90	
		2021	291	309	111	124	83	55	29		77		223	104	
	Економісти, фінансисти (1з)	2022	354	438	416	170	145	116	31		143		217	242	
		2021	277	424	383	143	107	89	34		98		159	257	
1.	Інші спеціалісти (1і)	2022	372	810	439	194	224	144	53		181		299	343	
		2021	293	753	470	140	197	154	39		81		166	282	
	Всього спеціалістів	2022	2837	4621	3158	1601	1916	1436	309	2	878	150	1553	1548	20009
		2021	2799	5185	3210	1370	1746	1582	301	3	862	151	1214	1702	20125
2.	Робітники (2)	2022	312	286	150	220	39	141	34		64		89	73	1408
		2021	140	219	129	269	32	83	43		29		58	55	1057
3.	Студенти (3)	2022	682	1344	879	601	949	239	60		94		405	271	5524
		2021	990	1500	955	1441	964	377	92		124		509	205	7157
4.	Учні (3а)	2022	479	2097	1601	835	741	477	353		156		539	1124	8402
		2021	470	1534	1427	0	685	280	286		217		725	744	6368
5.	Пенсіонери (4)	2022	712	487	208	232	175	347	27		68		232	182	2670
		2021	615	376	263	324	172	276	35		98		211	237	2607
6.	не спеціалістів	2022	2185	4214	2838	1888	1904	1204	474	0	382	0	1265	1650	18004
		2021	2215	3629	2774	2034	1853	1016	456	0	468	0	1503	1241	17189
7.	ВСЬОГО користувачів	2022	5022	8835	5996	3489	3820	2640	783	2	1260	150	2818	3198	38013
		2021	5014	8814	5984	3404	3599	2598	757	3	1330	151	2717	2943	37314

Анкета користувача

1. Ваш вік?

- 14-18 років
- 18-25 років
- 25-35 років
- 35-45 років
- 45+ років

2. Як давно ви користуєтесь послугами бібліотеки?

- Щодня
- Раз на тиждень
- Щомісяця
- Не користають я тут вперше

3. Чи повністю вас влаштовує обслуговування в бібліотеці?

- Так
- Ні
- Частково

4. Що вас не влаштовує в бібліотеці?

- Графік роботи бібліотеки
- Бібліотечне обслуговування
- Бібліотечні сервіси
- Все влаштовує

5. На вашу думку чого не вистачає бібліотеці?

- Сучасної техніки
- Компетентного персоналу
- Дизайнерського оформлення
- Ваш варіант

6. Чи вистачає вам послуг які надає бібліотека?

- Так
- Ні
- Не ознайомлений(на) з послугами

7. З яких джерел ви дізнаєтеся про необхідну літературу?

- Консультація бібліотекаря
- Рекомендації викладача
- Самостійний пошук в каталозі
- Свій варіант

8. З яких джерел ви дізналися про нові надходження до бібліотеки?

- Е-каталог
- Друзі
- Віртуальна виставка на сайті бібліотеки
- Виставка нових надходжень в читальних залах
- Викладачі

9. Якому типу ресурсів ви надаєте перевагу?

- Електронним
- Залежить де є необхідна інформація
- Традиційним
- Важко відповісти

10. Чи переглядаєте ви книги з виставок Нові надходження?

- Так
- Ні

Інколи

Не знаю про неї

11. Як часто ви використовуєте інтернет-послугами в Бібліотеці?

Доволі часто

Інколи

Ніколи

12. Чи задоволені ви сайтом Бібліотеки?

Так

Ні

Частково

Ні

Не можу відповісти

13. Якщо ні то чим саме ви не задоволені?

Оформлення

Незручність в користуванні

Недостатньо інформації

Інше

14. Що би ви запропонували нам з активність в соц-мережах?

15. Чи задовольняє вас якість обслуговування в Бібліотеці?

Так

Ні

Частково

Важко відповісти

16. Чи відвідуєте ви семінари, тренінги, презентації книг, онлайн-освіту, які проводить бібліотека?

Так постійно

Так іноді

Ні

Мені не подобається що проводить бібліотека

17. Будь-ласка кілька слів про себе ви:

Студент бакалаврату

Студент магістратури

Аспірат чи докторант

Співробітник

Виклад

Користувач

18. Якщо ви студент вкажіть курс факультет а напрям?

19. Якщо ви спів робітник вкажіть відділ?

20. Якщо ви викладач, прохання ННІ і кафедру?

21. Якими формами бібліотечно-інформаційних послуг ви користуєтесь найчастіше?

Отримання літератури з фонду абонементу

Отримання літератури в читальному залі

Консультаційна допомога в пошуку та виборі джерел інформації

Інше

22. Чи задовольняє віші інформаційні потреби фонди бібліотеки?

Так

Ні

Частково

23. Чи користуєтесь ви сайтом бібліотеки?

Так

Ні

Важко відповісти

24. Чим вас приваблює бібліотека? (позначте за ступенем значущості)?

- Повнота та актуальність фонду
- Наявність якісного довідково-бібліографічного апарату, новітніх пошукових систем
- Можливість отримати необхідну інформацію з мережі Інтернет
- Оперативність та якість обслуговування
- Репертуар масових заходів
- Професійність бібліотечних працівників
- Культура обслуговування
- Сервіси та умови обслуговування

25. Основні мотиви вашого звернення до бібліотеки?

- Навчання
- Самоосвіта
- Наукова праця
- Громадська діяльність
- Інтерес до ресурсів про нову літературу
- Проведення дозвілля

26. Скільки часу ви приділяєте читанню?

- Читаю декілька годин на день
- Читаю кожного дня потроху
- Читаю не кожного дня а тоді коли з'являється щось цікаве
- Читаю під час підготовки до іспиту, заліку

27. За якою літературою ви найчастіше звертаєтесь до бібліотеки?

- Історична, політична, філологічна
- Економічна
- Юридична
- Художня
- Інше

28. Чому ви надаєте перевагу у читанні?

- Журналам
- Книгам
- Газетам
- Електронним книгам

29. Чи берете ви участь у житті бібліотеки?

- Так постійно
- Беру участь у масових заходах
- Ні

30. Ваші враження від бібліотечних семінарах/заходах?

- Дуже цікаво буду проходити і надалі
- Цікаво можна іноді приходити
- Нецікаво

31. ваші пропозиції та зауваження щодо покращення роботи нашої бібліотеки?

ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ВІДДІЛ

1. Відділ є структурним підрозділом бібліотеки. Відділ підпорядковується директору бібліотеки та його заступникам з основної роботи та з наукової роботи. У своїй діяльності керується Законами «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», основами трудового законодавства, постановами, рішеннями та іншими документами уряду, які визначають розвиток культури та бібліотечної справи, наказами і розпорядженнями по бібліотеці, правилами внутрішнього розпорядку, положенням про відділ.
2. До складу відділу входять:
 - сектор організації електронних баз даних та довідково-бібліографічного обслуговування;
 - сектор інформації з питань культури і мистецтв;
 - сектор редагування наукових і методичних матеріалів.

Основні напрямки на 2023 рік:

1. Здійснення популяризації довідково-бібліографічних знань та виховання інформаційної культури користувачів шляхом використання різних форм бібліотечної роботи: презентацій, конференцій, тренінгів, вебінарів, комплексних масових заходів.
2. Вивчення та задоволення інформаційних потреб користувачів.
3. Створення та популяризація бібліографічних посібників краснавчого напрямку.
4. Ведення інформаційної роботи шляхом організації переглядів нових надходжень, Днів інформації, бібліографічних оглядів.
5. Здійснення координаційної діяльності в проєкті ЦУКК.
6. Виконання бібліотечно-бібліографічних довідок за допомогою підсобних фондів та комп'ютерних технологій.
7. Надання допомоги бібліотекам області з інформаційно-бібліографічної діяльності шляхом участі у проведенні семінарів, практикумів, підготовки методичних матеріалів.
8. Редагування наукових і методичних матеріалів.
9. Підготовка збірки «Бібліотечна орбіта» до друку.
10. Підтримка ділових та партнерських стосунків з місцевими видавництвами, редакціями періодичних видань, всеукраїнськими професійними періодичними виданнями.
11. Практичне впровадження нових прогресивних форм обслуговування користувачів.
12. Надання платних послуг відвідувачам відділу.

№ п/п	Процеси роботи	План на рік Вик.	Труд. на рік Вик.	Норми часу на од.вим	I кварта л	II квартал	III квартал	IV квартал
I.	Довідково-бібліографічне обслуговування користувачів							
1.1	Бібліографічне обслуговування читачів	249 дн.	1977	8 год.	62 д. : 494	60д. : 478	64д. 502	: 63д. : 503
	1) читачі	1250			400	350	200	300
	2) відвідування	5500			2100	1250	900	1250
	3) книговидача	2000			600	600	300	500

	4) бібліографічні довідки: (в т.ч.: довідки з е-урядування)	6000 200			1700 50	1600 50	1300 50	1400 50
1.2	Довідки з використанням Інтернет	240	480	2 год.	50 : 100	70 : 140	50 : 100	70 : 140
1.3	Віртуальні довідки	180	360	2 год.	45 : 90	45 : 90	45 : 90	45 : 90
	Робочих годин:		2817		684	708	692	733
II.	Робота з ДБА							
2.1	Перегляд джерел інформації, в т.ч.: -газет -журналів	250 240	17 20	4хв. 5хв.	60 : 4 60 : 5	65 : 5 60 : 5	60 : 4 60 : 5	65 : 4 60 : 5
2.2	Аналітичний опис статей в електронний каталог	1200	240	12хв.	300 : 60	300 : 60	300 : 60	300 : 60
2.3	Редагування електронного каталогу	1440	120	5 хв.	360 : 30	360 : 30	360 : 30	360 : 30
2.4	Опис документів в БД «Краєзнавство»	80	16	12 хв.	20 : 4	20 : 4	20 : 4	20 : 4
2.5	Редагування біобібліографічної бази даних «Видатні особистості Кіровоградщини»	9	72	8 год.	3 : 24	3 : 24	3 : 24	3 : 24
	Робочих годин:		485		127	128	127	103
III.	Популяризація бібліотечно-бібліографічних знань							
3.1	Постійно діючі книжкові виставки: - «Книги знають усе» - «Бібліографія – ключ до книжкового всесвіту» - «Енциклопедична скарбниця» - «Книжковий глобус»	4	4	1 год.	1 : 1	1 : 1	1 : 1	1 : 1
3.2	Групові тренінги з користування електронними базами даних (інформаційно-бібліографічна освіта) -для бібліотечних працівників -для користувачів (цільові групи)	2 12	2 12	1год. 1год.	3 : 3	3 : 3	2 : 2 3 : 3	3 : 3
3.3	Групові тренінги з цифрової освіти	2		8 год.	2			

	-для бібліотечних працівників -для користувачів (цільові групи)	14	16	8 год.	: 16 4 : 32	4 : 32	2 : 16	4 : 32
3.4	Групові тренінги «Міфи і стереотипи про торгівлю людьми»	4	64	16 год.	1 : 16	1 : 16	1 : 16	1 : 16
3.5	«Онлайн-послуги на користь громаді» (публікації в соцмережах)	20	20	1 год.	5 : 5	5 : 5	5 : 5	5 : 5
3.6	«Український книгосвіт» (публікації в соцмережах)	20	20	1 год.	5 : 5	5 : 5	5 : 5	5 : 5
	«Творчі майстерки» (публікації в соцмережах)	32	32	1 год.	1 : 8	1 : 8	1 : 8	1 : 8
3.7	Віртуальні виставки	4	160	40 год.	1 : 40	1 : 40	1 : 40	1 : 40
3.8	Всеукраїнський день бібліотек (4 ос.)	1	48	48 год.			1 : 48	
3.9	Бібліофестиваль на Великій Перспективній (4 ос.)	1	48	48 год.		1 : 48		
3.1 0	Майстер-класи на дитячій точці «СПІЛЬНО ЮНІСЕФ»	60	480	8 год.	15 : 120	15 : 120	15 : 120	15 : 120
3.1 1	Інтерактивні заходи на дитячій точці «СПІЛЬНО ЮНІСЕФ»	12	192	16 год.	3 : 48	3 : 48	3 : 48	3 : 48
3.1 2	Вуличні акції	10	100	10 год.	2 : 20	3 : 30	2 : 20	3 : 30
	Робочих годин:		1310		314	356	332	308
IV.	Інформаційна робота							
4.1	Обслуговування абонентів в режимі ВРІ (виявлення інформаційних потреб, розповсюдження інформації)	21 аб.	40	1 год.	: 10	: 10	: 10	: 10
4.2	Підготовка сигнальної інформації для абонентів ВРІ	40 повідом.	40	1 год.	10 : 10	10 : 10	10 : 10	10 : 10
4.3	Підготовка щомісячної оглядової довідки за матеріалами преси та неопублікованими матеріалами «Хроніка культурного життя Кіровоградщини»	12	360	30 год.	3 : 90	3 : 90	3 : 90	3 : 90
4.4	Вебінар «Новітні цифрові послуги» (для бібліотечних	1	40	40 год.			1 : 40	

	спеціалістів області)							
4.5	День інформації «Digital-простір в закладах культури» (для працівників закладів культури)	1	40	40 год.				1 : 40
4.6	Редагування розділів сайту бібліотек: – Корисні ресурси Інтернет (Органи державної влади в Україні. Електронні версії журналів. Бібліографічні бази даних. Сайти бібліотек та архівів в Інтернет (Україна)) – Електронне урядування	2	24	12 год.	1 : 12		1 : 12	
	Робочих годин:		544		122	110	162	150
V.	Комплектування та робота з фондом							
5.1	Робота над замовленням з каталогами періодичних видань	1500 назв.	50	2хв.		750 : 25		750 : 25
5.2	Перегляд джерел інформації про нові видання	100	3	2хв.				100 : 3
5.3	Перегляд нових надходжень літератури у відділі комплектування	800	28	2хв.	200 : 7	200 : 7	200 : 7	200 : 7
5.4	Надходження видань	50	1			: 1		
5.5	Облік фонду в сумарній книзі року	50	1			: 1		
5.6	Переоблік книжкового фонду у відділі	1	80			1 : 80		
5.7	Передача до книгосховища літератури з тимчасового індикатора. Розшук боргів за тимчасовим індикатором	50	4	5хв.	13 : 1	12 : 1	12 : 1	13 : 1
5.8	Підготовка, підшивання та передача до книгосховища періодики (з постійного індикатора)	3000	150	3 хв.	: 150			

	Робочих годин:		317		158	115	8	36
VI.	Методична, видавнича, редакторська робота							
6.1	Надання методичної та практичної допомоги по ДБА бібліотекам області (виїзди)	2	32	16 год.		1 : 16	1 : 16	
6.2	Консультації по ІРБІС та ЦУКК в інших бібліотеках	10	30	3 год.	3 : 9	3 : 9		4 : 12
6.3	Участь у міжвідомчій Раді, Радах при директорі	3	12	4 год.	1 : 4			2 : 8
6.4	Статті: - «Організація редакторської діяльності в сучасній бібліотеці» (до фахового видання) - «Новітні цифрові послуги на допомогу громадянам» (до місцевого видання)	2	80	40 год.		1 : 40	1 : 40	
6.5	Бібліографічний показник «Чисті плеса душі і слова» (до 90-річчя від дня народження Віктора Близнеця) (ел.варіант) 0,33 хв. – 1 назва в показнику	1	160	160 год.		1 : 160		
6.6	Редагування тексту обласного соціологічного дослідження	3	48	16 год.		2 : 32	1 : 16	
6.7	Редагування методичних матеріалів, матеріалів засідань обласної ради директорів, матеріалів міжвідомчої ради		100	100год.	: 25	: 25	: 25	: 25
6.8	Редагування матеріалів «Видатні особистості Кіровоградщини» для сайту	9	72	8 год.	2 : 16	3 : 24	2 : 16	2 : 16
6.9	Редагування матеріалів бібліографічних показників (4 показників)	4	240	60год.	: 60	60	: 60	: 60
6.10	Підтримка ділових та партнерських стосунків з місцевими		60	60год.	: 15	15	: 15	: 15

	видавництвами, редакціями періодичних видань, всеукраїнськими професійними періодичними виданнями								
6.1 1	Редагування статей до місцевих та професійних журналів		176	176год.	: 44	44	:	: 44	: 44
	Підготовка збірки «Бібліотечна орбіта» до друку								
6.1 2	Збір матеріалів до збірки		16	16год.		: 8			: 8
6.1 3	Редагування матеріалів, структурування		160	160год.	: 40	40	:	: 40	: 40
6.1 4	Підбір фотографій до збірки		24	24год.					: 24
6.1 5	Узгодження друку матеріалу збірки з видавцями		24	24год.					: 24
	Робочих годин:		1234		213	473		272	276
VII	Робота з кадрами. Підвищення кваліфікації. Організаційні питання								
7.1	Планування роботи відділу	1	40	40 год.					1 : 40
7.2	Звітність -за рік -за квартал	1 3	18 24	18год. 8год.	1 1 : 8	1 : 8		1 : 8	
7.3	Наради у відділі: -виробничі	40	20	30хв.	10 : 5	10 : 5		10 : 5	10 : 5
7.4	Участь у планірках, засіданнях Ради з комплектування, Дні методиста	48	24	30хв.	12 : 6	12 : 6		12 : 6	12 : 6
7.5	Підготовка регламенту ючих документів про відділ, зміни в посадових інструкціях, керівництво відділом		30		: 6			10 :	: 14
7.6	Участь у загальнобібліотечних заняттях (4 особи)		48		: 15	: 15		: 6	: 12
7.7	Творче заняття з підвищення кваліфікації «Новітні цифрові	1	40	40 год.				1 : 40	

	послуги» (для фахівців ОУНБ)							
7.8	Діловодство у відділі		34		: 15	: 4	: 8	: 7
7.9	Підведення статистики	249 д.	54	13хв.	62дн. : 13	60дн. : 13	64дн. : 14	63дн. : 14
7.1 0	Інвентаризація майна		8				: 8	
	Робочих годин:		340		86	51	105	98
	Всього робочих годин		7047		1704	1941	1698	1704
	Всього робочих годин за планом		7172		1976	1912	1272	2012
	Резерв		125		-	-	-	-